

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, január 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Érdekes tanuvalomások a székudvari drámáról.
- Aradi előadás a modern városokról.
- Arad város — zálogház tulajdonos.
- Bűnös gyermekek aradi bírósága
- Pályázat Boros Béni szobrára.
- Létszámemelés egy nap alatt.
- Eltűnt aradmegyei jegyző.
- Egy elmaradt bál története.
- Aradi utcakeresztelés.
- Az aradi bankfiók.
- Tarkaságok.

Katona-szaporítás.

Arad, január 28.

Polónyi Géza, a ki ma az ujonclétszám tárgyalásánál egyedül képviselte az ellenzékét, a régi, híres védőerő-viták készültségével vette föl a harcot a törvényjavaslat ellen. Talán nem vette észre, de talán tudta is: az érvek vele együtt öregedtek meg. Tiszteletreméltóak ezek az érvek, mint maga a kor, s a múlt, csak éppen idejüket multák. Valaha talán kavarta a vért, szitotta a zugolódást a gondolat, hogy a hadsereg egyre többet és többet vesz el tőlünk munkaerőben és pénzben; valaha lehetett hatása a tiltakozásnak, a mely lesújtott az asztalra: ezt már nem bírjuk ki! Sajnos, a katonai terhek emelése mind az ujoncok számában, mind pedig a milliós terhekben tulment a határon, a hol mi az elbirhatatlant hittük. *Aber fraget nur nicht, wie.* — lehetne, Heinével, sóhajtani. El lehetne mon-

dani, hogy mi minden elől vette el a fegyverkezés szertelen fokozása a milliókat és hogy mennyi munkanélküli lenne segítve azokkal a beruházásokkal, közmunkákkal, amelyekről a hadügyi terhek növekedése miatt le kellett mondani. De az e fölött való elmélkedés jó anyaga az ellenzéki beszédnek (talán ezért is nem tudott róla lemondani Polónyi Géza) jó penzum az antimilitarista propagandához, de egyébként csak elméleti értékű. Amint a háboruba induló katonának is cél nélkül magyarázzák: mennyivel okosabb, kényelmesebb, indokoltabb és ésszerűbb dolog, ha otthon marad, a hétköznapi munkájánál, a családja mellett, életét, ép tagjait nem kockáztatva, más életét nem háborítva, — mint hogy ha háboruba megy. *Menni kell,* — ezzel el van intézve minden, amivel a logika és a józanság ellentmondhat.

A kényszerűség ez, ami a hadsereg szaporítását és az azzal járó új katonai terheket igazolja. Polónyi Géza egy-két esztendő előtt tett nyilatkozatra üt, amelyben azt mondták, hogy most már tíz évig nem kell és ujonclétszámot emelni. Lehet, hogy ez a nyilatkozat megtörtént. De a két év alatt történt egy és más, amelyet Polónyi Géza se tekinthet meg nem történtnek: a Balkán háboru, előbb az első, azután a második. Ne gondoljunk most olyan eshetőségekre, amelyek akkor következtek volna be, ha a monarchia nem adta volna erős és

imponáló jelét a maga erős hadi készültségének. Elegendő arra gondolni, hogy az európai háboru réme megszűnt pusztá rém lenni és amelyik állam azt nem veszi komolyan, annak sorsa ezen dőlhet meg.

A háboruba induló katona példáját lehetne tovább követni. Az így gondolkodik: „tudom, hogy talán odaveszek, de muszáj menni.” A fegyverkező nemzetek is ezt gondolhatnák: „lehet, hogy belepusztulunk ebbe az óriási hadügyi teherbe, de akkor is bele kell menni.” Ennyire nincs ok elmenni a gondolkodásban. A mi katonai terheinkre rá lehet fogni, hogy azokkal Németországot, Angliát, Franciaországot követjük, — de az is bizonyos, hogy az arány tekintetében messze állunk azoktól. A mi adóink még messze járnak a német Wehrbeitrag-tól, a melyről ma olyan sok szó esik. De a mint a nyugati államokban a gazdasági élet, a kereső osztályok helyzete erősödött ahhoz, hogy a fegyveres béke nagyobb terheit elviselhesse, nálunk is bizonyára más a helyzet, mint a kisebb katonai kiadások és alacsonyabb ujonclétszámok boldog időiben. A katonai terhek kikerülhetlen emelése ezzel tartson lépést és a gazdasági erősödés mértékét ne lépje túl — vagy legalább ne sokkal. Így azután, minden külpolitikai elmélkedés nélkül megnyugodhatunk abban: mindennek dupla lett az ára — még a békének is.

Nyarálás.

Irtá: Sz. Szigethy Vilmos.

Színhely egy kis város parkja. Idő szeptember végefélé. A nyájas olvasó bizonyára szívesen fogadja ebben a melegben szeptembernek a szimpla említését is, amiért szerző ezenel meghatottan fogadja az érte kijáró elismerést. A szereplők ketten vannak: a nagyságos asszony és Garabó ur, a oinikus, de azért, vagy talán éppen azért vidám agglégény. Tehát most már mehetünk tovább.

— Jöjjön, jöjjön, kedves Garabó, egy örökélet, amitől nem láttam. Tudja, ha az ember olyan sokáig van távol, kétszeresen örül a visszatértek, minden jó ismerősének, mert én, amint bizonyára tudja.

— Csókolom a kezét, mind a két kezét csókolom. Engedje mindenképp előtt konstatálnom, hogy pompás színben van.

— Igen, a nyarálás jót tett. Először is...

— Ha nem tekintené gorombaságnak, azt mondanám, hogy napról-napra fiatalodik. Bocsnát, csak jót gondolok ezzel s a világerő sem akarok arra célozni, hogy asszonyom buzsonntéves is lehet, csupán azt a tény szögézem le, hogy olyan, mint egy tizennyolc éves kis leány Bájos, üde, friss és ruganyos s ha azt mondom, hogy egyre fiatalabbnak találom, akkor maholnap tizenhat esztendő lesz.

— Maga a régi javithatatlan. (Megfenyegeti az ujjával.) Egyébként nincs ezen csodál-

kozni való, én is jól érzem magam. Mikor utra keltünk, legelőször...

— Üres volt a város, kimondhatatlanul üres, minden szép asszony itt hagyott bennünket. Én azonban ilyenkor szeretem a legjobban ezt a fészket és nincs hatalom, amely elszakítana tőle.

— Ah, meghalnék nyáron itthon. Azért ragadtam meg az alkalmat s mikor legelőször jelentkezett a meleg, rohantam. Pesten csak keresztül futottunk s reggelre...

— Ami a meleget illeti, az relatív fogalom. Én például minden meleget eltűrök; jóllehet nem vagyok vérszegény. Augusztusban süttettem a hátam a nappal s csak akkor érzem jól magam, ha kezd a bőrom hámlani.

— Férfiaknál az más, de mi kénytelenek vagyunk a bőrünkre vigyázni. Teszem azt az idén...

— Képzeldés, higgye el, nagyságos asszonyom, hogy merő képzeldés az egész. A hölgyek nagy tévedésben vannak, mikor minden igyekezetükkel arra törekednek, hogy bajosak legyenek, mert végeredményben csak a barátunk irigységét keltik föl. A tévedés ott bujkál, hogy nem tudják megállapítani, mi tetszik a férfiaknak. Pedig mégis csak ide irányul minden igyekezet, ugye? A barna arcbőr, az igaz, ritkaság, de olyan szép! Hogy véletlenül jött létre, vagy tervszerűleg? — az tökéletesen mindegy.

— Jól van, jól van szépség a kreol arcbőrben, de mégis csak tekintsük a női hiúságot,

amihez a forróság okozta szenvedés is hozzájárul. Teszem azt, én az ideai nyáron le sem sülhettem, nem engedték a fenyvesek. Tudja, mikor megérkeztem...

— Ad vocem fenyves! Méltóztatott-e halani a legújabb négyzeti akcióról.

— Csak ma érkeztem meg a nyarálásból, újságot sem olvastam. A lakásunk egyszerűen remek volt...

— Az újvárosi fenyvesben gyermekszanatóriumot akarnak létesíteni. Rengeteg felhívást bocsátottak ki, azt hiszem, sikerül is. Mert nincs borzasztóbb, mint látni a szegény szenvedő gyermekeket, akik teljes tehetetlenségben vergődnek s cipelik magukban a kórt.

— Igaza van. A nyáron, mikor pár napra átugrottunk...

— Eh, tele van velük az egész világ, az állami gondoskodás pedig végtére is nem terjedhet ki mindenre. Ép azért kötelessége a helyi társadalmaknak, hogy kezükbe vegyék a szent ügyet. Bár, ha tőlem függene, én kiterjeszkednék az egészséges gyermekekre is, mert a divatos anyák rossz anyák s nem képzeldétek el nagyobb lélekrontást, mint mikor csökölék nevelésére bízzák a gyermekeket.

— A mieink nyáron a nagyanyjuknál vannak. Ismeri az anyámat, puritán erkölcsű, régi szabású öreg asszony, aki talán a szülőknél is jobban szereti az unokáit, de azért olyan szeretetteljes tekintélyt tud fölöttük gyakorolni, amilyenre én képtelen vagyok. A kis zsványok napokat esznek egyébként is náluk, mert a két

Létszámemelés egy nap alatt.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 28.

A képviselőház ülésének, de a politikai világnak is eseménye Hazai Samu báró honvédelmi miniszter nagyszabású beszéde, melyben ma a képviselőházban a véderő fejlesztését indokolta. Igen kellemes hatást keltett, hogy a honvédelmi miniszter nyomatékkal hangsúlyozta, milyen nagy súlyt helyez a hadvezetésre arra, hogy a polgári igazgatási ágak kellően dotáltassanak, ne szenvedjenek el, mert jó igazságügy, jó közoktatásügy, jó közgazdaság nélkül a hadsereg sem lehet el; viszont azonban meggyőző érvekkel igazolta, hogy a körülöttünk folyó nagy fegyverkezések közepette nem lehetünk el erős hadsereg nélkül, melyet a megengedett legvégső határig kell fejlesztenünk.

Nagy hatása volt a honvédelmi miniszternek az az érvelése, hogy hitel szempontjából is fontos az, hogy a külföldi államok meglegyenek győződve arról, hogy államiságunkat és határainkat erős hadsereg védi, mert jól védett ország kétségtelenül nagyobb biztonságot nyújt. A minisztert szép beszéde végével az egész Ház üdvözölte.

(Harmincegyezer új katona.)

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitja meg az ülést.

Az elnöki irományok előterjesztése után Tisza István gróf miniszterelnök beterjeszti az állami számvéviszések jelentését múlt év harmadik negyedéről.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter öt törvényjavaslatot terjeszt be a hajózási társulatok állami segítése ügyében.

Napirenden van az ujonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat.

Simon Elemér előadó ismerteti a törvényjavaslatot. Igaz ugyan, hogy még soha ily rossz gazdasági viszonyok közt nem kért a kormány létszámemelést, de viszont az ország még sohasem volt annyira meggyőződve a létszámemelés szükségéről, mint épen most a közel múlt eseményei után. Bár minden háborúnak még a gondolata is távol áll tőlünk,

őreg halálra unná magát, de az együttesre ilyenkor kerül sor. El nem tudja képzelni az idén azt az örömet, a mi elfogta őket, mikor azt mondtam: Mama, a jövő héten megvünk...

— Hja, nagy szó a gyerek, különösen a nagyszülőknél. Úgy képzem el valamiképpen, hogy a két véglet vonzza egymást. Az őregek, amint haladnak előre korban, mindjobban közelednek a gyermekiesség felé: a folyton rafináló kor ott hagyja őket s ők — naivakká válva az új levegőben — fölismerik a kicsinyekben a saját ártatlan lelküknek megfelelő társaságot...

— És ami fő, nem idegesek. Az idegesség a mi nyavalyánk, alig tud rajtuk javítani valamit pár ilyen hét után, amilyent most töltöttem el. Hogy az elején kezdjem az utazásunkat...

— Brr, az említésére is rosszul leszek, mint mindig, ha utazni vagyok kénytelen.

— Ob, én rajongok érte...

— Szenvedek, a legborzalmasabb szenvedéseket álom ki, a zakatoló vonat összeráz, a sok toladó vasuti barátkozás megutáltatja velem az embereket...

— De ha megérkezik az ember, például mint mi, tizenkét órai ut után...

— Tizenkét óra! Egyszerűen belehalnék, engem csak kényszerzubbonyban lehetne ilyen utra cipelni, akkor is el kellene előbb altatni morfiúmmal...

— ... mikor tizenkét órai ut után könnyebben lélegzünk föl, mert megérkeztünk...

mindnyájunkban él az a tudat, hogy minden eshetőségre készen kell lennünk. A napirenden lévő törvényjavaslat a hadsereg ujonclétszámát 31.300 emberrel emeli. Remélhető azonban, hogy további létszámemelésre már nem lesz szükség, mert Franciaország már nem bírja tovább emelni a maga hadseregének létszámát és így megszűnt annak a szüksége is, hogy Németország a létszámemelésben versenyezzen vele. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

(Egy szál ellenzéki.)

A képviselőházban az ellenzékét egyedül képviselte Polónyi Géza, aki nem helyesli a kivonulók szájkpolitikáját és bejött a Házba, felszólalt a javaslat ellen. Arra hivatkozik, hogy a balkáni államok sokkal kisebb hadi erővel vívták ki függetlenségüket, mint a mekkora hadsereggel mi rendelkezünk. Svájc, Dánia, Hollandia, Belgium, Svédország és Anglia nem vesz részt az általános fegyverkezésben és mégis boldogul. Ha kisebb államok a létszámemelés terén tovább haladnak, a biztos tönkretétel áll előttük, még akkor is, ha a több ujoncot ki bírják állítani. Sem emberanyagban, sem pénzben nem versenyezhetünk a nagy európai államokkal. Az oly államoknak, mint Magyarország, nemzetközi helyzetük megteremtésével és biztosításával kell a biztos pusztulás elől megmenekülni.

— Eljöttem — így folytatta, — hogy a javaslat ellen tiltakozzam. Tudom, hogy beszédem eredménye nem vezet, csak azt akartam, hogy a naplóban legyen nyoma annak, hogy ezekben a viszonytagas időkben, amikor a képviselők személyes szabadságukban vannak megakadályozva, egy pénzen megvásárolt többség erőszaka folytán, hogy akkor akadt egy ellenzéki képviselő... (Mozgás a jobboldalon.)

Lázár István gróf elnök cseppet: Ezért a kifejezéseért a képviselő urat rendreutasítom.

Polónyi Géza (a kezével legyint): Összeszedgeti irományait.

— Az nem számít, hogy egygyel több, vagy kevesebb, hiszen ugys megyek már. Sem az első ujonctörvényt, sem a mostani javaslatot törvénynek soha el nem ismerem. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Lázár István gróf elnök: Ismételt rendreutasítom.

Polónyi Géza nem is beszélt tovább.

Elnök erre cseppet, fölkel a helyéről és így szól:

— Az ülést egy órára felfüggesztem.

— És tudja-e, hogy ha föltéve, de meg nem engedve, életben találna az ut...

— ... mert megérkeztünk a Tátrába. Igen a Tátrába...

— ... ott helyben örülnék meg.

— ... ahol immár nemzetközi a forgalom, megvan minden kényelem, a toilletek...

— Megörülnék, bizony Isten. Tizenkét órai utazást elképzelni is szörnyűség! Hát csak beszéljenek még nekem idegekről a nők! Mit tudják maguk, hogy mi sorvaszt!

— ... a toillettek pedig egyszerűen mesések, mondhatnám azt is, hogy tulzásba kap a flano. (Szörnyű gyorsan, a szemét is lehunyva, egy szuszra, szinte elszántan.) Én mindössze kilenc rubát és hét kalapot vittem magammal, de azért pompásan mulattam. Közben átugrottam az urammal Párisba, mert üzleti ügyei voltak ott, hát gondoltam, hogy vele megyek, két hetet töltöttem Osztenében, amiről mit is mondjak magának...

Garabó ur, a cinikus agglegény, figurákat rajzol botjával a homokba és igen nagy figyelemmel nézi két hangya vándorlását egy kenyérmorzsadombra. Fél óra múlva szórakozottan simítja meg a homlokát.

— Csókolom a bájos kezét, szíves engedelmevel eltávozom, ott jönnek az unokahugaim. Igaz is, elfelejtettem megkérdezni, hogy hol nyaralt nagyságos asszonyom? De majd elmeséli máskor. (A nagyságos asszony félig értelmetlen, félig bosszankodó arckifejezéssel bámult utána.)

(A honvédelmi miniszter beszéde.)

Szünet után Okolicsányi László fejtegette az új létszámemelés szükséges voltát.

Zalán Gyula szólalt fel ezután, aki ugyancsak a hadsereg fejlesztésének szükségességét fejtegette.

Az elnök ezután a vitát berekesztette, a mikor Hazai Samu báró honvédelmi miniszter szólalt fel, aki az első balkáni háború eseményeit ismertette s kimutatta, hogy a török hadsereg kis létszáma és minőségi gyengesége okozta a vereségeket. Ebből az következik, hogy a hadseregnek létszám és minőség tekintetében megfelelőnek kell lenni s nem szabad elmaradni a többi államok mögött. A külföldi államok hadseregének fejlesztését mutatta be ezután számokban s arra a következtetésre jutott, hogy a mi hadseregünk továbbfejlesztésére is szükség van. Beszéde végén elfogadásra ajánlotta a javaslatot.

A képviselőház ezután vita nélkül megszavazta a létszámemelésre vonatkozó javaslatot, valamint a javaslattal kapcsolatos egyéb javaslatokat és jelentéseket szintén vita nélkül elfogadták.

Az ülés fél ötkor véget ért.

Pályázat Boros Béni szobrára.

(A szoborbizottság határozata. — Negyven-ezer korona áll rendelkezésre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 2.

Ma délelőtt tíz órakor tartotta Fábry Sándor dr. elnöklete alatt ülését a Boros Béni szobor bizottság. Az ülésen történtek közvetlenül érdeklík Arad közönségét, mert a határozatok a döntő lépéshez segítették annak a szobornak ügyét, mely a nagyközönség adományából Arad szülöttének zelenei Boros Béni mérnöknek kiváló munkás életét lesz hivatva hirdetni a késői utódok előtt olyan szobor-művel, a mely Arad egyik művészileg is értékes alkotása legyen.

Fábry Sándor dr. mindenekelőtt jelentést tett arról, hogy a Boros Béni társaskör által 1910-ben megindított gyűjtést 3264.88 korona alappal vette át 1912. év április 1-én. Az ekkor megkezdett újabb gyűjtés részben személyes közbenjárására, részben írásbeli megkeresésekre azzal az eredménnyel járt, hogy ma takarékpénztárban elhelyezve 41023.35 korona felett rendelkezik a szobor-bizottság. Nézete szerint ez az összeg a szobor kivételére már elegendő s a további gyűjtés aligha járhatna még újabb eredménnyel, a szobor elkészítése feletti döntést időszerűnek tartja.

A bejelentés nagy hatással volt a bizottságra, mert annak minden tagja érezte és tudta azt, hogy annak fényes eredménye legkivált Fábry Sándor dr. elnök érdeme, aki elődje iránti lelkes és őszinte tiszteletből minden eszközt és összeköttetést felhasznált, fáradságot nem kímélve törekedett arra, hogy a szobor-alapot előteremtse. A bizottság Schill József főjegyző indítványára hálásan mondott köszönetet Fábry Sándor dr. vezérigazgatónak ezért a tevékenységeért.

A bizottság egyhangulag elfogadta a szobor helyéül a Kossuth-parknak azt a részét, mely a Boros Béni-térrel határos. A szobor arccal fog állani a vasut felé. Ezt a helyet jelölte ki különben Arad város törvényhatósága is legalkalmasabbnak. Ezzel a park előlrol is impozáns képet fog nyerni, mert a vasutról bejövőket Boros Béni szobra fogadja.

Döntenie kellett végül a szoborbizottságnak afelett, hogy a szobrot megbízatás utján készíttesse-e el, vagy pedig nyilvános pályázat kiírásával. A bizottság a nyilvános pályázat mellett foglalt állást, hogy magától a rézre-hajlás vádját elhárítsa. Így döntött a bizottság, bár előtte feküdt országos hírű szobrászművé-

szünek, Róna Józsefnek ajánlata a szobor kivitelére és ott a helyszínen megtekintették, a bizottság tagjai Rubleczky Géza aradi jeles képességű művész három agyagba formált szobormintáját, melyek megfelelő, szép eszméket juttattak kifejezésre. A bizottság a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott Rubleczky munkáiról s nem is tartja kizártnak azt, hogy azok valamelyike nyeri meg a pályázaton a megbízást, de mert a sok és nagytehetségű magyar szobrásztól még nem egy szép gondolat remélhető a pályázaton, a megbízás helyett a pályázat kiírását határozta el a bizottság.

A pályázati feltételeket nyomban meg is állapították. Főbb rendelkezései a következők: Pályázati határidő 1914. szeptember 1. A szoborra rendelkezésre áll 40000 korona. Az alakérből öntendő. Első díj a megbízás, második díj 1500, harmadik díj 1000 korona. A szobor 1915. június 1-re készítenendő el. A pályázat titkos s felette a kézművelődési tanács által kiegészített szoborbizottság dönt. A művészt kedvezményes ára bronz anyaggal és cementtel támogatja a bizottság. A pályázati hirdetményt a napokban tessik közzé.

EGYESÜLETI ÉLET.

Aradi előadás a modern városokról.

(Braun Róbert dr. a társadalomtudományi társaságban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 28.

Február 1-én, délután 5 órakor, a kereskedelmi iskola dísztermében, a Társadalom-Tudományi Társaság aradi fiókjá vendégeként, Braun Róbert dr. tanár és szociálpolitikus annak a gárdának kitűnő tagja, amelyet Bárczy István a főváros polgármestere gyűjtött maga köré, előadást fog tartani a modern város problémái címen.

Az előadó, ki szociálpolitikai tanulmány eeljáról beutazta Európa nyugati országait és egy évet töltött Amerikában, az ottani városok viszonyait fogja a mieinkhez hasonlítva ismertetni és tárgyalni fogja a modern város közigazgatási szervezetét, a városi üzemeket, a telekértékbecslés új módszerét, a városi közmunkákat és a közlelémezést.

Hogy az értékes előadásból városunk is kivehesse a maga hasznát, felhívjuk reá a törvényhatósági bizottsági tagok és a tanács figyelmét, annyival inkább, mert az előadó feltejt kérdéseikre szívesen fog válaszolni. Az előadást vita követi. A belépés díjtalan. Vendégeket szívesen látnak.

(*) Az aradi Sakk-kör jubileuma. Az aradi Sakk-kör február elsején ünnepli 10 éves fennállását és ez alkalomból jubiláris ünnepséget rendez. Az ünnep diszkögyüléssel kezdődik délelőtt tizenegy órakor a Fehér Kereszt gyémánttermében. A közgyűlésen az Aradi Sakk-Kör 10 évének történetét Tabakovics György ismerteti. Délután 2 órakor sakk-torna kezdődik Asztalos Lajos dr., Erdey Aladár és Temunovich Zoltán dr. mesterek, valamint a temesvári és más vendégsakkörök részvételével. A tornát a Fehér Kereszt téli kertjében tartják meg. Este 8 órakor társasvacsora lesz a Fehér Kereszt gyémánttermében.

(*) Az aradi magántisztviselők egyesülete február 8-án vasárnap délelőtt 11 órakor tartja saját helyiségében (Központi szálló kisterme) VII. évi rendező közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó. A választmány évi jelentése. A számvizsgálóbizottság jelentése. Esetleges indítványok. Választások.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre csütörtökön, január 29-én, este 9 órakor a kör helyiségében választmányi ülést tart, amelyre a választmány tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

Az aradi bankfiók.

(Érdekes adatok az Osztrák-Magyar Bank milliós körül.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 28.

A hitelélet és a pénzforgalom talán egy országban sincs annyira összefonódva a jegybankkal, mint nálunk. Ez azelőtt is így volt, de különösen érezhető volt ez az elmúlt válságos idők alatt, a melyek során az Osztrák Magyar-Bank a fölemelt kamatláb mellett is nemesak a legolcsóbb pénzforgás, de gyakran az egyedüli hely volt, a hol a piacok új hitelgényei kielégítést nyerhettek.

Ez a sajátos helyzet teszi érdekessé azokat az adatokat, a melyeket az Osztrák Magyar Bank 1913. évi zárószámadatai a jegybank és annak fiókjai forgalmáról, működéséről tartalmaznak. Ez utóbbiak egyrészt a fiókok székhelyének és kerületének gazdasági életét, pénzügyi fejlettségét tükröztetik vissza, másrészt annak jeleit mutatják, hogy miként tudta az illető fióktintézet az érdekköréhez tartozó vidék igényeit kielégíteni.

A milliós számozslapokból, a melyeket a jegybank zárószámadatai tartalmaznak, kiemeljük Araddal összehasonlítva a nagyobb városok bankfiókjainak működésére vonatkozó adatokat. Ezek szerint Arad a magyar vidéki városok között a második helyen áll; előtte van a leszámított váltók összegének tekintetében Nagyvárad. Ez azonban nem annyira magának a városnak élénkebb hitelforgalmára vall, hanem arra, hogy a nagyvárad bankfióknak nagyobb a rayonja, mint az aradinak, amelynek kerületéből az elmúlt évben Békésvármegyét kihasították.

A főbb magyar bankfiókok pénztári forgalma így alakult 1913-ban.

Nagyvárad	1.196 millió
Arad	1.078 "
Debrecen	1.049 "
Temesvár	742 "
Kolozsvár	678 "
Pozsony	571 "
Szeged	472 "

A leszámított váltók összege tekintetében az elmúlt év a következő sorrendet állapította meg az egyes bankfiókok között:

Nagyvárad	132 millió
Arad	120 "
Debrecen	102 "
Temesvár	91 "
Kecskemét	79 "
Szabadka	55 "
Pécs	46 "

A bankfiókok nyeresége tekintetében az első helyen állanak:

Nagyvárad	1808 ezer korona.
Arad	1075 "
Temesvár	738 "
Kecskemét	66 "
Szabadka	490 "
Nagyszombat	488 "

Igen érdekes adat — amelynél már nem az első a legkedvezőbb adat — a kézi zálogokra adott kölcsönök kimutatása. Ezek

legnagyobb része azon lombard-kölcsönökből áll, amelyeket a bankfiókok kerületében levő intézetek a tulajdonukban levő értékpapírokra vettek föl a bankfiókokból. Ezek nagysága tehát a pénztintézetek bizonyos immobilizációjára vall, mert a tárcában maradt értékpapírok adják meg az intézeteknek azt a készséget, amelylyel minden eshetőséggel szemben kell hogy álljanak.

A kézzizálog-kölcsönök összege a következőként alakult az egyes bankfiókok között:

Debrecen	63 millió.
Nagyvárad	32 "
Nyiregyháza	27 "
Szabadka	26 "
Nagyszombat	18 "
Pécs	16 "
Szatmárnémeti	15 "
Arad	13 "

Az tehát, hogy Arad, amely a leszámítottak összege és a pénzforgalom tekintetében a második helyen áll és amelynek nagy pénztintézetek tekintélyes értékpapír-állománnyal rendelkeznek, a lombard-kölcsönök sorrendjében a nyolcadik, mutatja, hogy az aradi pénztintézeteknek milyen kevésbé kellett igénybe venni értékpapírjaik továbbadását, ami tehát egyebektől eltekintve, a piac erősségét jellemzi.

Az aradi bankfióknak ez a vezető pozíciója, kiterjedt forgalma Reiber Emilnek, az aradi fióktintézet kiváló tehetségű főnökének érdemét jelenti, akiről a szakkörök egyértelműen elismerik, hogy hatáskörén belül mindent elkövet a bankfiókhoz tartozó piacok és elsősorban az aradi piac hitelgényeinek minél teljesebb kielégítésére, a gazdasági élet segítésére. Tizenegyedik éve áll Reiber Emil az aradi bankfiók élén. Az ő tevékenységének eredménye leginkább úgy méltatható, ha összehasonlítjuk az aradi bankfiók elmúlt évi adatait a tíz év előtti adatokkal. Kétségtelen, hogy ez idő alatt a hitelforgalom is fejlődött, a jegybank szélesebb alapokra helyezte működését; de az a tény, hogy e tíz év alatt az aradi bankfiók az összes (tehát osztrák- és magyar) fióktintézetek közül forgalom tekintetében a tizenötödik helyről a hatodik helyre került, a pénzügyi fejlődése mellett Reiber Emil vezetésének tudható be. A fióktintézet nagy fejlődését mutatják ezek az érdekes számok:

1903-ban. 1913-ban.

Pénztár forgalom	227 millió	1.078 millió
Leszámított váltók	16 "	120 "
Zálogkölcsönök	17 "	13 "
Nyereség	42 ezer	1.075 ezer

A forgalom tekintetében akkor az aradi fiók előtt állott a magyar fióktintézetek közül: Temesvár, Debrecen, Nagyvárad és Kolozsvár; most, a mint fönnebb említettük csak Nagyvárad. Ezek a számok, most a pénzügyi beszámoló évadjában, bizonyára érdekesek azok számára, a kik a hitelélet fejlődését, a gazdasági szervek növekedését és misszióját figyelik.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	15

Bűnös gyermekek

aradi bírósága.

(Az első ítéletek. — Patronusok a közönség köréből.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 28

A gyermekbiráskodásról szóló új magyar törvényt, amely humanizmusával és praktikus-ságával az egész jogászvilág elismerését elnyerte, ma vette először alkalmazásba az aradi törvényszék. Az első gyermekbirósági tárgyalás ünnepélyes keretek közt indult meg, főleg Köller János kir. táblabíró ünnepelte a nagyszámban összegyűlt közönség, ezt a nagytudású és melegszívű bírót, akit a miniszter az aradi törvényszék területére gyermekbirónak nevezett ki. Zsufolásig megtelt a nagy tárgyalási terem közönséggel, amelynek sorában ott volt Sarlot Domokos, a Patronázs egyesület elnöke, Köller Lajos, az egyesület titkára, Deutsch Andor, az izraelita patronázs egyesület elnöke, Schütz Henrik dr. ügyvédkamarai titkár az ügyvédi kamara képviselőjében és még igen sokan.

A tárgyalás megkezdése előtt Köller János táblabíró emelkedett szavakkal nyitotta meg az ünnepélyes aktust, amikor az új, emberszeretettől áthatott törvényt először alkalmazza az aradi törvényszék. Fikler Károly kir. ügyész szólalt fel utána s szép beszédben méltatta Köller kiváló tulajdonságait, amelyek különösképp alkalmassá teszik őt a gyermekbirói tisztre. Végül Gabos Jenő dr. ügyvéd, a hivatalból kirendelt védő beszélt az új bíróság jelentőségéről. Az ünnepélyes megnyitás után megkezdték az első tárgyalást.

Ma három 14—15 éves fiu bűnügyét tárgyalta a gyermekbiróság. Mind a három aradi születésű, nevük, vagy akár csak nevük kezdőbetűinek kiírását azonban tiltja a törvény.

Az első fiu kisebb lopást követett el s bűnét a bíróság előtt be is ismerte, úgy, hogy a tárgyalás rövid lefolyású volt. Köller bíró felolvasta a gondos környezettanulmányt, és végül meghozta ítéletét, amelynek értelmében a kis bűnöst egy évi próbára bocsátja és patrónust rendelt melléje. Együttal indítványt kért a patrónus személyére.

A közönség sorában mozgás támadt az ítélet kihirdetése után. A hallgatóságban egy jóképű vidéki ember tört magának utat a tárgyalóterem korlátjáig.

— Nagyságos bíró ur — mondotta akadozva — Pálfi János — nagyzeréndi kovácsmester vagyok. Tetszik nekem ez a fiu és szives-örömet tennék vele próbát, ha már épen — mint azt mondani tetszett — próbára bocsátják. Én megfogadnám próbára kovácsinasnak. Kap tőlem ruhát, ellátást, kinevelem becsületes mesterségre. Nálam ugyan nem téved többet bűnös utra.

A derék kovácsmester bátor felszólalása nemcsak a hallgatók tetszését nyerte meg, hanem a bíróságét is. A patronázs egyesület képviselőjének és királyi ügyésznek meghallgatása után Köller táblabíró kihirdette a határozatot, hogy a fiut átadják a kovácsmesternek, akit együttal patronussá neveznek ki.

— Tetszik neked a kovácsmesterség? — kérdezték a szabadon bocsátott fiutól.

— Szivesen megyek kovácsnak — mondta az eleven fickó. — Legalább elkerülök az aradi rossz cimboráim közeléből.

A második fiu szintén lopással volt vádolva, a tárgyalás ugyanígy folyt le s a próbaidőre Baumgartner János borossebesi jegyző vette patronátusába a gyereket, akit eddigi mesterségében tanított tovább egy vidéki szücs-

mesternél. A harmadik fiut a bíróság felmentette, de miután a környezete nem megbízható, Keller Lajos patronázs egyleti titkár meg is kérte a bíróságot: értesítse az ügyről az egyesületet, hogy az pártfogót küldjön ki a gyermek mellé.

Kiseb ügyekben Köller János táblabíró még patronusokká rendelte ki Povázsay Soma nyugalmazott községi jegyzőt, Rottenberg Samu és Biblinger Sándor kereskedőket és Erdős Sándor nyugalmazott pénzügyőri szemlést. Valamennyien önként ajánkoztak a közönség soraiból a patronusi teendők elvállalására.

Aradi utcakeresztelés.

— A városszabályozó bizottság ülése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 28.

Vig keresztelőre ült össze ma délután a városnak egyik legkomolyabb bizottsága. A tanácsra hárult volna az a feladat, hogy az utóbbi esztendőben keletkezett és eddig még névvel meg nem jelölt utcákat feldiszipte a múlt és jelen büszke neveivel, de hosszas tárgyalások után sem sikerült ez a feladat és ezért a város szabályozási bizottságot bízta meg valami okos dolog kigondolásával. A bizottság ma délután tartotta meg igen érdekes ülését, amelyen a beteg Lócs Rezső gazdasági tanácsnok helyett Zubor Andor tb. főjegyző elnökölt.

Az utca keresztelést valami vig aktusnak elképzelők nagyon esalódnak ez alkalommal. Ennek a közigazgatási aktusnak ugyanis van egy igen szűkkörű érdeklődő publikuma. Ezek azok a nagyok, akik otthon a négy fal közt, a tükörbe nézve kifeszített mellél, a saját vállukat megveregetve arról ábrándoznak, hogy az ő nevük adhatja meg egyedül a diszt valamely utcának. Ezt a szép illuziót ezt a vignak képzelte, de, mint azonnal kitűnik, rendkívül szigorú bizottság széttepte.

Mielőtt ugyanis a bizottság eleget tett volna a tanács megbízásának és az új utcának nevet adott volna egy igen okos általános érvényességű elvet mondott ki.

— Igen kisszerű dolognak tartom — szólott Fényes Dezső, hogy mi élő emberek nevére nevezünk el utcákat. Indítványozzuk a tanácsnak, hogy a jövőben ilyen javaslatokat, vagy ilyen irányu és kívülről jövő ilyen kérelmeket ne terjesszen a törvényhatóság közgyűlése elé. (Általános helyeslés.)

— Nemcsak mi helyesljük azt a helyén való indítványt — mondotta Zubor, az elnök — de kijelentem, hogy legtöbben azok közül, akiknek nevével egy-egy utcát megjelöltünk, maguk örülnek majd legjobban, mert ez igen sok kellemetlenséggel jár. Így például egyik ilyen boldog névadó ur segélykérést kapott, melyben a folyamodó azzal indokolja meg merész lépését, hogy abban az utcában lakik, melyet az illető ur nevére kereszteltek el, már pedig az ember a keresztapjához bizalommal fordulhat. Ime a nagyság átka.

Jóizü kacagás fogadta Zubor szavait, de azért mégis kimondották, hogy egyhangulag elfogadják Fényes indítványát.

Ezután megkezdődött a keresztelők. Stauber József felhívta a bizottság figyelmét arra, hogy mielőtt az új utcáknak neveket adnának, helyes lenne, ha a város kellő közepén lévő és évtizedek óta névtelenül éktelenkedő utcákról gondoskodnak. Ilyen például az egyik legforgalmasabb, a pénzügyi palota és vármegyeháza között lévő utca.

A bizottság elnevezte Vármegyeház-utcának.

A gazdasági munkástelepen létesült utcák keresztelése került sorra.

— Azt hiszem legstilszerűbb lenne, ha az építési kölcsönt adó négy takarékpénztárról neveznők el azokat — indítványozta Zubor.

Kovács Vince tanácsnok római számokkal való megjelölést ajánlott és kérte, hogy a jövőben valamennyi új utcát számozzák, mint az a külföldön van. A bizottság, tekintettel az aradi utcák elhelyezkedésére ezt kivételmentlennek találta. Hosszas vita után a munkástelep két utcáját Reviczky és Ocskay nevére nevezte el.

A Gutzjahr telepen keletkezett utcák közül azokat, melyek a kürtösi-utra menőlegések Bakács, Bezeredi, Klapka, Tinódi, Irányi-utcáknak, az említett uttal párhuzamosan dót Köver Gábor-utcának nevezte el.

A Radnai-utal párhuzamosan új utcát Naray Imre-utcának keresz Szath-

A bizottság egyhangulag helyeselt aradi máry János ama véleményét, hogy az utcák elnevezésénél első sorban arra kell törekedni, hogy valamelyik aradi, a múltban szerepet játszott kiválóság nevet kell a névadomanyozás által megörökíteni, mert ez a legbiztosabb módja az elhunyt kitűnőség emléke megőrzésének. Helyén való lenne, ha a tanács valakit megbizna azzal, hogy a város történetében szerepet játszott, vagy érdemet szerzett férfiak neveit összeírja és kötelezően mondaná ki, hogy első sorban ilyen nevekkal diszítendők az utcák.

A házzámozási mizériák megszüntetésére javaslatot kellett tennie a városszabályozási bizottságnak. Minthogy ennek egyidejű végrehajtása az egész város területén körülbelül 32 ezer korenába kerülne, a bizottság azt javasolta, hogy egyelőre a Perényi-, Flórián-, Karolina- és Kápolna-utóakban helyezzenek el új házzámozást, mert itt a sok betűvel való megjelölés már igen nagy zavarokat okoz. Az utcajelzőtáblákat is kicserélik és két utca keresztelése közé eső házzámozások olvashatók lesznek a táblákon, a melyeket a város készítette, míg a házzámozást árát a háztulajdonossal fizeteti meg.

Szathmáry János ebből az alkalomból rámutatott arra, hogy a város kerületi beosztása is revizióra szorul, mert például egész más a közigazgatási, mint az adó és egyéb kerület. A bizottság indítványozza, hogy a tanács foglalkozzék ezzel a kérdéssel és tegye egységessé a kerületi beosztást. Ennek szükségességét Stauber azzal illusztrálta, hogy megtörtént nemrég például az a furcsa eset, hogy egy bérkocsis egy pesti urat elvitt valamelyik utcába, a melynek egyik sora még belváros, a másik már Erzsébetváros és így más tarifája van és hogy ebből szóváltás keletkezett. A kocsis a hatóságilag engedélyezett tarifára mutatott, amely ilyen szempontokból tesz különbséget az utcák közt a kerületeken belül is.

VIDÉK.

Bíróválasztás. Ma folyt le Ujszentannán a községi bíró választása, melynek eredménye az volt, hogy heves küzdelem után harminchét szótöbbséggel Gammer Károlyt, a község régi bíráját választották meg. A képviselőtestület többi tagjai a régié maradtak.

Eltűnt aradmegyei jegyző.

(Vizsgálat a keszendi községhez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 28.

A borossebesi járás főbírája ma tett jelentést Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispánhoz arról, hogy járása egyik körjegyzőségének vezetője Moyszin Károly körjegyző a múlt hét végén bejelentés nélkül elhagyta a községet és hivatalába a mai napig sem tért vissza.

Az ismeretlen helyen tartózkodó körjegyző, aki ötvenhárom éves, nőilen ember, négy éve vezeti a három községből álló körjegyzőséget. Az utóbbi időben sok panasz merült fel a körjegyző hivatali működése ellen. Készedelmesen intézte el az ügyeket, hanyag és rendetlen volt minden intézkedése. Bolyos József borossebesi főszolgabíró végül is az egyre szaporodó panaszok alapján fegyelmi vizsgálatot rendelt el a körjegyző ellen. Január huszonkettedikén, csütörtökön kapta kézhez a fegyelmit elrendelő főbírói végzést Moyszin körjegyző, akit a főbíró egyúttal arról is értesített, hogy a községhez vizsgálatot fog tartani.

Csütörtökön reggel Moyszin elküldte a háztartását vezető szakácsnőt: rendeljen a községhezához szánkós előfogatot. Szánon a borossebesi állomásra hajtott és ott a kocistól ezzel bucsuzott:

— Az esti motornál várjál rám!

A kocsis ki is hajtott csütörtökön este: de Moyszin nem jött meg egyik motorral sem. Nem tért vissza még pénteken sem és Bolyos főszolgabíró, aki hivatalvizsgálatra kijött Keszendre, meglepetéssel értesült a jegyző eltűnéséről. Fliegl Pál járási számvevővel együtt megkezdtek a rovancsolást a körjegyzőségen. A vizsgálat azt nyomban megállapította, hogy a községi ügyek vitelében nagy a rendetlenség és sok mulasztás történt. Hogy pénzhány van-e, azt nem derítették ki, mert Moyszin magával vitte a községi pénztár kulcsát.

Még két napig vártak az eltűnt jegyző visszaérkezésére. Közben az a hír terjedt el Keszenden, hogy Moyszin Károlyt a határban levő erdőben látták bujdosni.

— Bizonyára öngyilkos lett és az erdőben fekszik valahol a teste — mondogatják a keszendiek, akik szerették jegyzőjüket.

A hóval borított erdőt még nem kutatták ugyan át, de valószínű, hogy ez a híresztelés csak mende-monda. Moyszint ugyanis a múlt hét péntekjén látták Aradon, egyik ismerőse beszélt is vele és arról is tudnak, hogy a jegyző a Budapest felé induló gyorsvonatra váltott jegyet. Azóta egyáltalában nem érkezett hír a körjegyzőről. A keszendi községi pénztárnok állítása szerint Moyszin távozása előtt a pénztárból ötszáz koronát vett magához.

A főszolgabíró jelentése alapján az alispán felfüggesztette állásától az eltűnt körjegyzőt, Bolyos József főszolgabíró pedig megkereste a hatóságokat, hogy nyomozzák ki Moyszin Károly hollétét. A keszendi körjegyző teendőit ideiglenesen az odarendelt Kulka István borzai segédjegyző intézi.

Bolyos József főszolgabíró a sajtóságot el-tűnéséről ezeket mondta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Azt kell hinnem, hogy Moyszin Károly elmebajos, üldözési mániában szenved. A szö-késre nem volt oka, mert igaz, hogy hivatalában rendetlenséget találtunk, emiatt fegyelmit is rendeltem ellene. Sikasztásról, pénzhányokról eddig nincsen szó és se a fegyelmi vizsgálat, se a hivatalbeli hanyagság nem lehet oka a hirtelen jött távozásnak. Moyszin régi községi tisztviselő, évekig volt segédjegyző és Ke-

szenden is több év óta dolgozik mai állásában. A községben hallottam, hogy egy idő óta nagyon idősegesen, türelmetlenül viselkedett Baja ugrátszik most elhatalmasodott és üldözési mániává fajult. Más okát az eltűnésnek nem tudom elképzelni.

Egy elmaradt bál története.

(Az aradi izraelita patronázs mulatságát nem tartják meg.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 28.

Évek óta nem volt Aradon olyan zajos a farsangi élet, mint az idén. Három-négy igazán nagyszabású műkedvelő-előadással összekötött bál frapírozta már a publikumot, de még egynéhány sláger hátra van s állandóan foglalkoztatja a bálózokat, kisasszonykákat, fiatal urakat, táncosokat, táncosnőket...

Talán a legnagyobb várakozással az aradi izraelita patronázs-egyesület estélye elé nézett a közönség tekintélyes része. Mintegy két hét előtt beszélt meg az estély részleteit a rendezőség. A programot egvölőre még titokban tartották, de egyes részletek mégis a nyilvánosság elé szivárogtak s már ezek is elárulták, hogy az estély grandiózus lesz, pazar fényű és pompás műsorú. A prólógot, amelyet Arad egyik szellemes fiatal író-fiskálisa szedett versbe, egyik legszebb aradi uriaszony mondotta volna el, akinek toalettje készült is már Paquin mester műtermében. Egy másik szép asszony — az ő toalettje a paralelizmus elve alapján bizonyára Drecollnál készült — egy ismert és gyakran szereplő jeles műkedvelővel Laszky Bélának „Pán és Daphnis” című búbajos egyfelvonasos operettjét adta volna elő. Az aradi bálózó fiatalok egyik kitűnőbb táncosa, aki excentrikus táncával bármely variete-színpadon is megkereshetné kenyerét, tangot adott volna elő, még pedig eredeti argentinai jelmezben, gauchó-ruhában, lobogó-száru nadrágban. A kabaré többi száma is mind elsőrendű, eredeti, érdekes és ötletes lett volna s így a nagy érdeklődés egészen érthető volt annál is inkább, mert a zsidó-nőegylet két év óta nem rendezett mulatságot.

A rendezőség két hét előtt már a dátumban is megállapodott: február 21 én kellett volna a nagyszabású is mindenestre nagyon érdekes táncmulatságnak lefolyni. A szereplők egy része már nagyban készült, próbált, most azonban hirtelen — váratlanul, máról holnapra — lefújták a mulatságot.

A közönség körében érthetően szenzációt keltett ez a hír s megindultak a találgatások, hogy mi az oka a bál elmaradásának. Különböző okokat emlegettek: hogy nem lehetett a programot összehozni, hogy a mulatság nem biztatott anyagi eredménnyel, hogy a patronázs estélyét sok más kabaré előzi meg s így a közönség már kimerül, de a beavatottak tudják, hogy az igazi ok nem ezek közül való. A beavatottak tudják, hogy az estély egyik hölgy szereplője, akire igen nagy feladat várt volna, tegnap délután levelet intézett a rendezőséghez, amelyben közölte, hogy legnagyobb sajnálatára le kell mondania a szereplésről, mert a férje nem engedi meg, hogy fellépjen. Hogy e mögött a levél mögött mi rejlik, azt csak sejteni lehet: azt emlegetik, hogy differenciák merültek fel a szereplők között, de hogy ezek az ellentétek miből eredtek, milyen természetűek, azt nem tudjuk.

A levél vétele után a rendezőség elhatározta, hogy az estélyt nem tartja meg, illetve elhalasztja, mert nagyon valószínű volt, hogy az első lemondást még több is fogja követni.

A rendezőség egyik vezető-hölgytagja az estély elmaradásáról munkatársunknak a következőket mondotta:

— Az estély nem marad el, csak elhalasztjuk. Valószínűleg csak májusban fog egyesületünk jótékony előadást rendezni s ennek az az oka, hogy nagyon kijöttünk az időből. Február huszonegyedikéig még a kereskedők és utazók egyesülete rendez nagy kabarét, a Polgári Jótékony Nőegylet nagy műsorú tea-délutánt, közben van még a filharmonikus koncert és a rendőrség hangversenye, úgy, hogy a mi estélyünkig a publikum egyrészt el volna már fásulva, másrészt kimerülve. Aztán kiszámítottuk azt is, hogy a mi törzsközönségünk körülbelül százan nem lesznek Aradon, pedig mi más publikumra nem igen számíthatunk.

— Azt emlegetik nagyságos asszony, hogy az egyik hölgy szereplő lemondott.

— Ez csak pletyka. Éppen ma biztosított az illető hölgy, ha megtartanánk az estélyt most, vagy később, s feltétlenül vállalja szerepét. Mondom, azért marad el az estély, mert utolsó lettünk volna s így inkább gyűjteni fogunk, mert gyűjtés által nagyobb anyagi eredményre számíthatunk.

A rendezőség egy másik hölgytagja a következőket mondotta el:

— Anyi mindenféle kabaré előzte volna meg a mienket, hogy jobbnak látjuk az estélyt elhalasztani. Az egész estélyt a már megállapított műsorral megtartjuk ez év decemberében, mint a szezon első mulatságát...

— De hiszen nagyságos asszonyom a rendezőség már az első összejövetelkor tudhatta, hogy hány bál és koncert előzi meg a patronázs mulatságát?

— Igen, de azóta kiszámítottuk, hogy február közepén sokan nem lesznek Aradon, a Rivierára utaznak...

— Sokan? Ha nagy számot mondunk, akkor huszan. Husz ember pedig nem számít egy nagyszabású mulatságnál!

— És... és egész a farsang végén lett volna, úgy, hogy nagyon sokan nem tartották érdemesnek toalettet csináltatni!

— És a — lemondás?

— Hát arról is tud?

— Szóval megtörtént?

— Hát... igen!

— És mi az oka?

— Az illető uriaszony azt írta, hogy férje nem engedi szerepelni. Többet én sem tudok a dologról.

MULATSÁGOK

(=) A Polgári Jótékony Nőegylet február hetedikéi nagy estélyének kettős műsorát félórás szünet osztja meg. A program első része után a szünetben bájos aradi urinők szervírozák a párolgó, illatos teát három helyen, nevezetesen a kisteremben, a buffetben és az emeleti hallban, a háziezred zenekara pedig Zellner karmester vezetésével igen előkelő, nívós műsorral séta-hangversenyt rendez. A nagyszerű műsornak ez a séta-hangverseny és a teázás lesz egy finom, hangulat-csevegő pihenő állomása.

(=) Arad kulturális életében kimagasló művészi esemény lesz az aradi kereskedelmi utazók folyó hó 31-iki műsoros estélye. Azok a fővárosi művészek, kik a műsor keretében szerepelnek, épügy biztosítják az estély nívóját, mint az, amit nyújtani fognak fővárosi irodalmi és művészi életének egész gárdájának működik közre, kik külön és hivatta vannak

bármely irodalmi matiné, vezető szerepet vinni. A kereskedelmi utazók egyesületét minden- esetre elismerés illeti, mert kevés vidéki város tud egy estély keretében ennyi kiválóságot nyújtani. A műsor összes számai már eléggé ismeretesek. A matinét követőleg tombola lesz, melynek kerete szerint 1000 tombolajegy kerül elárúsításra és 300 kizárólag értékes nyere- remény tárgy lesz. A tombolát reggelig tartó táncmulatság követi.

(=) A Gyoroki önkéntes tűzoltóegylet február hó 1-én a nagyvendéglében álarcos tánc- vigalmat rendez. Belépti díj személyenként 1 ko- rona.

TÖRVÉNYKEZÉS

Érdekes tanuvallomások

a székudvari drámáról

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, január 29.

Megírta ma az Aradi Közlöny, hogy a törvényszéki orvosok vizsgálata Donó Árpádról a székudvari tanítónő gyilkosáról megállapította, hogy a szerencsétlen férj nem elmebajos. Donó ügyében ezzel az orvosi megfigyeléssel és véleményadással lezárultak a vizsgálat aktái, úgy, hogy a volt csendőrhadnagy ellen legközelebb vádiratot adnak és ügyét február hatodikára esküdtbírószág elé viszik.

A vizsgálat a legtöbb tekintetben igazolta azokat az állításokat, melyekkel Donó véres tettét megköltözte. Valószínűleg csak zárt tárgyaláson kerülnek szóba azok az érdekes tanuvallomások, amelyeknek talán a legfontosabb szerepük lesz az esküdtszék verdiktjénél. Domokos László vizsgálóbíró megkeresésére ugyanis a szegedi honvédbírósnál kihallgatták azt a honvédszázadost, akivel Donó adatai szerint a szerencsétlen véget ért Porzolt Zsuzsanna szorosabb összeköttetésben állt. A százados fel- lette érdekesen vallott.

— Miután most már semmi lehetőség és ok nincsen, hogy ebben az esetben a női be- csületet fedeznem kelljen — mondotta jegyző- könyvbe — nem tagadhatom meg az őszinte vallomást.

A továbbiakban részletesen elmondta, hogy Porzolt Zsuzsannával intim barátságot foly- tatott és a tanítónő azt hitette el vele, hogy nem ment, nem is megy férjhez, nem szereti Donót, aki különben inkább rokona, mint vő- legénye.

Sok pikáns és érdekes új részlet tudódott ki azokból a tanuvallomásokból is, amelyeket Magay szegedi vizsgálóbíró előtt az a három sze- gedi urinő tett, akik jó barátnői voltak a szék- udvari tanítónőnek. Az egyik urinő — egy magasrangú állami tisztviselő özvegye minden- ben megerősítette Donó Árpád nyomozásának adatait és kijelentette, hogy Porzolt Zsu- zsanna őket is teljesen félrevezette a házassága ügyében.

§ Vádirat a koroknyai sikkasztók el- len. Váratlanul tartott hivatalvizsgálat sok szá- bálytalanságot és sikkasztást állapított meg a múlt év őszén a koroknyai községi jegyzői hi- talban. A rovancsolásnál kitűnt, hogy a hiva- los pénzek hűtlen kezelése körül nemcsak Ve- lies József koroknyai községi jegyző bűnös, hanem Farkas József a segédjegyző is. A vár- megye alispánjának feljelentésére mindkettő- jüket letartóztatta a királyi ügyészség és úgy Velics, mint Farkas vizsgálati fogságban vár- ják, amíg bíróság elé kerül ügyük. A vizsgálá-

tot nemrég fejezték be teljesen és az ügyész- ség most vádiratot adott a két jegyző ellen. Az ügyészség egyrendbeli folytatólagosan elkö- vetett hivatali sikkasztással vádolja Velicsét és Farkast.

§ A Polónyi—Lengyel pör. Budapestről jelentik: Balogh György a budapesti esküdt- bíróság elnöke a Polónyi—Lengyel-ügy főtár- gyalását a mai napon kelt végzésével március 23. és a következő napjaira tűzte ki. A főtár- gyalásra, amely szenzációnak ígérkezik, mind- össze négy tanút idéztek be, de jogában áll úgy a vádhatóságnak, mint a védelemnek elő- terjesztést tenni újabb tanúk beidézése céljából. A tárgyaláson nem Balogh György elnök, hanem Mikovich ítélőtáblai bíró fog elnökölni, a vádat Séllyei Barnabás főügyész helyettes, a védelmet Gál Jenő dr. ügyvéd fogja képviselni. Érdekes, hogy Vázeonyi Vilmos, aki a múlt tárgyaláson Lengyel Zoltánt védelmezte, most politikai okból nem vállalta Lengyel Zoltán képviselőtét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Cigánybáró, operetta. Bedő Ár- pádné vendégfelléptével. (C. bérlet.)

Péntek: Maria Antonia, dráma. (Bemutató- előadás.) (A. bérlet.)

Szombat: Maria Antonia, dráma. (B. bérlet.)

Vasárnap: Délután: Eva, operetta. Este: Maria Antonia, dráma. (C. bérlet.)

* A Halmos-pályázat aradmegyei nyere- tése. Halmos Izor budapesti háztulajdonos hu- moros novellára hirdetett pályázatot, amely december tizenötödikén járt le. A bíráló bizott- ság ma döntött a pályadíj odaítélése tárgyá- ban. A bírálók, Rákosi Jenő, Hevesi József és Sebestyén Ede a beérkezett kilenvenkilenc munka közül kiemelkedőt nem találtak, de több olyat, mely az átlagos tárcsa mértékét megüti. Legjobbának ítélték A vásár, A hu- szár hízó kurája, Maca és Naca, A kék tükör, Én és az én Győző barátom című novellákat. A kitűzött ötszáz korona ezek között felosa- tásra kerül. A jelíges levelek felbontása után kitűnt, hogy a vásár szerzője Chenczinszky Ede Ágost, aradmegyei, kovászi lakos, A hu- szár hízó kurája című tárcsáé Balla Ignác, Maca és Naca szerzője Zubovits Elly, A kék tüköré Komjáthy Sándor, Én és az én Győző barátom című munkáé Peterdy Sándor.

* Szomorú költői jubileum. Benedek Ala- dár, a múlt század jeles aradi születésű költője, kinek verseit Erzsébet királyné is szere- tettel olvasta, kéréssel fordul a művelt társa- dalomhoz, hogy adományaival enyhítsen igen súlyos anyagi helyzetén és tegye lehetővé, hogy hátrálévő napjait nagyobb nélkülözések nélkül tölthesse el. A hetvenéves poéta minden adományért költői halála jeléül meg- küldi (ha azt szívesen fogadják és jelzik) „Örökzöldek” című költemény-kötetét, mely- nek bolti ára 5 korona. Lakása: I., Ballagi Mór-utca 8. szám.

* A színház jelentései. Maria Antonia. Nagy és szép művészi feladat teljesítésére vállalt- kozott az aradi színház személyzete, Szomorú De- zso drámájának, a Maria Antonianak az előadásá- val. A hetek óta folyó próbák befejeződtek s a darab készen várja a pénteki premiért. A próbák igazolják, hogy az aradi színház művészgárdája teljes becsülettel állja meg a helyét s a Maria Antonia színrehozatalával valóban jelentős és mű- vészi munkát végzett. A Maria Antonia előadásá- ban nemcsak a színház egész személyzete vesz részt, hanem még ötven-hatvan statisztája is, úgy, hogy egyes jelenetekben száznál több személy van a színpadon.

A hajduk hadnagya. Az aradi színház ope- rette-személyzete, a Maria Antonia próbáival egy- időben, érdekes reprize készül. A hajduk hadna- gya, ez az izig-veig magyar operetta, teljesen új betanulással megy hétfőn és kedden.

Ünnepi előadások. Vasárnap délután az Éva kerül színpadra Pataky Vilmmával a címszerepben; hétfőn délután pedig a Kis gróf megy.

* Psylander Aradon. (Az Apolló szenzá- ciója.) Psylander Waldemár, a legelegánsabb és legjobb moziszínész ma érkezett meg a ma- gyar fővárosba, ahol az emberek tízezerre várt az egész világon népszerű színészre. Kétség- telen hogy mátlól kezdve Budapesten az atléta- terméti dóm művész — akinek nevét egy ro- mantikus szerelmi kaland hírével tették érde- kesebbé az utóbbi időben — a legaktuálisabb- ember s ne is tagadjuk, bennünket aradkat is izgat az a hír, hogy Psylander, a sok leány és asszony titkos, elérhetetlennek látszó sze- relménék hőse, az alakításában is gyakran megcsodált művész ebben az országban, a kö- zelünkben tartózkodik. A sóvárgó vágyakat, amelyek most Budapest felé röpködnek, az aradi Apolló-színház figyelmes direktója ki- elégíteni igyekszik a Psylander legújabb, meg- kapóan szép alakítását, melyet „A diadalmas szerelem” című Nordisk drámában épített fel, maga kiváltságos tulajdonságaival mutatja be csütörtökön, pénteken és szombaton. A diadal- mas szerelemben volt Psylandernek a legna- gyobb sikere a fővárosi színházakban, ahol vetítésre kerül ez a Nordisk-dráma, a közön- ség elragadtatással gyönyörködött Psylander- színté ujrábrosztó, művészi erejének mélyse- ges megnyilatkozásaiban. Ezenkívül Susanne Grande, a legbájosabb moziszínész nő lép fel az Apollóban egy finom francia vígjátékban. Dacára, hogy a mozi két legnagyobb esemé- nyéből van összeállítva az Apolló új műsora, a helyarákat nem emelte fel a direktió. 4256.

* Lélekfűár (Az Uránia ujdonsága). A tegnapi bemutatott műfőlm nem tévesztette el hatását. A közönség megérezte és megértette a költői munka szépségeit, modern szűzésé, a gyönyörű kiállítás és a színesek mesés já- téka elbűvölte a nézőket. Nagy társadalmi igazságok jelennek meg drámai feldolgozásá- ban s tanulságaik éleli a romlott s rossz er- kölcösök világában kétszeresen hatnak, lenyü- göznek és meggyőznek. Az igazán gyönyörű kép mellett az Uránia aktuális szenzációkról is gondoskodott. A Pathéhat keretében látható a Szent István csatahajó vízrebozásjátása, melynél az udvar és a monarchia főméltóságai jelen- voltak. Ezenfelül egy helyi aktualitás is van: a marosportusi vasúti fahidnak átcsereklése vas- hidra, mely technikai vívmány számba megy azért, mert az egész átállítás 3 óra alatt történt. A közönség a helyes érzékkel pompásan összeállított műsornak nagy elismeréssel adó- zott. A műsor ma megy utoljára. 3

* A kék egér, a szezon világhírű slágere legközelebb az Urániában kerül bemutatásra. 3

* Az Érdekes Ujság e heti száma megje- lent és Aradon Weisz Leó könyvkereskedésé- ben, 24 fillérért kapható.

* Kerpel kölcsönkönyvtára számos ujdon- sággal bővült. Vidékre is pontos kiszolgálás. A könyvek tiszták. Havi díj K. 1.40, vagy köte- lenként 10 f. Ugyanott zenemű-kölcsönző is. 291

VÁROS ÉS MEGYE

Érvényes a negyedik kerületi választás. A negyedik kerületben megtartott városatya- választás ellen, mint ismeretes Dáni János és Virág Kálmán felebbezést adtak be az igazoló- választmányhoz és kérték a választás megsem- misítését. Az Aradi Közlöny annak idején bő- ven ismertette azokat az indokokat, melyeket felebbezésükben felsoroltak. A bizottság egyet- sem talált helyén valónak és igazolta a negye- dik kerületi választást. Eme határozat ellen ugyancsak Dáni János és Varga Kálmán a

biráló választmányhoz felebbeztek, de a választás megsemmisítését kérő beadványukban azonkívül, hogy kifogásolták azt, hogy a választást vasárnap tartották és a polgárokat elvonták a vallásos ájtatosságtól, továbbá, hogy a választási helyiség nem volt a negyedik kerületben, újabb indokot nem hoztak fel. A biráló választmány ma délben Urbán Iván báró főispán elnöke alatt a főispán hivatalos helyiségében ülést tartott, hogy a felebbezéssel foglalkozzék. Részt vettek az ülésen Issekutz László dr., Müller Károly, Rosenberg Miksa dr., Steinhardt Mór dr. biráló választmányi tagok és Kádas Kálmán főjegyző, előadó. Behatárolás után a biráló választmány elutasította a felebbezést és az igazoló választmány határozatát helybenhagyta.

Vitás virilissjog. Az 1914. évi viriliss névsor összeállítása alkalmával az igazoló választmány nem tartotta a névsorba felvehetőnek Páris Lajos dr. aradi ügyvédet, mert úgy találta, hogy adója nem üti meg a konzust. Páris Lajos dr. ez ellen a biráló választmányhoz felebbezett, mely az előbbi határozatot helybenhagyta. Páris dr. a közigazgatási bírósághoz fordult panasszal, mely ma érkezett ítéletében kimondta, hogy mindkét előbbi fórum határozatát helybenhagyja, mert a törvény betűjéből és szelleméből az következik, hogy azok a virilisek, kiknek adóját kétszeresen számítják, nem tarthatnak számot arra, hogy feleségük adója is beszámíttassék, hacsak a feleség tulajdonát képező ingatlan jövedelmének haszonélvezeti joga a férj nevére telekkönyvileg bekebelezve nincsen.

Nincs panama a közmunkatanácsban.

Tolnay és Garancsy felelnek Vázsonyinak.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 28.

A közmunkatanács, melynek szereplése a margitszigeti játékbank ügyben a miniszterelnök által indított vizsgálat folytán új izgalmakat keltett, tegnap ülést tartott. Az ülésen a tanácsnak ezidőszentig való elnöke Tolnay Lajos v. b. t. t. elnököl és részt vett az ülésen Garancsy Mihály alelnök, előadó is. A közmunkatanács folyó ügyeit kellett volna elintézní, de ennél fontosabb és érdekesebb volt az ülés napirend előtti része.

A közmunkatanács ülésére nyolcan jelentek meg a tanács tagjai közül és az ülés megnyitása előtt a vádak miatt nyomasztó volt a hangulat. Ilyen hangulatban foglalta el az elnöki széket Tolnay Lajos.

— Egy személyes természetű ügyről kívánok nyilatkozni — mondta — mielőtt a tanács áttérne a napirend tárgyalására. A sajtóban megvádoltak engem és Garancsy ömeltőségét. Bizonyos rokoni kötelékekre való hivatkozással gyanúval illették a mi működésünket. Nem védekezhetem részletesen a vádak ellen, csak annyit jelenthetek ki, ami különben is köztudomású, hogy a miniszterelnök ur ebben az ügyben megindította a vizsgálatot és annak eredményét ő kívánja közölni a nyilvánossággal, még pedig lehetőleg mielőbb. Ismétlem, részletekbe nem bocsátkozhatom, de nyugodtan és emelt fővel jelentem ki, hogy a mi eljárásunk makulátlan és működésünket folt nem érheti, és minden cselekedetünkért vállaljuk a legteljesebb és legszigorubb felelősséget.

A bizottság tagjai érdeklődéssel hallgatták ezt a határozott kijelentést, melyet egyetlen megjegyzés sem kísért. Tolnay pedig folytatta.

— Nem hagyhatom tovább szó nélkül Vázsonyi Vilmos eljárását sem, aki az ellenzéki pártok péntek esti értekezletén azt a kijelentést tette, hogy a közmunkatanács tájékan is panamázás történt. A magam nevében és Garancsy ömeltősága nevében is szükségesnek tartom a közmunkatanács erkölcsi reputációja érdekében ezt az első alkalmat megragadni, hogy az e kijelentésben foglalt gyanúsítás ellen a leghatározottabban tiltakozzam.

A közmunkatanács jelenvolt tagjai egyetlen szóval sem tértek ki a nyilatkozatra, hanem megkezdték a folyó ügyek elintézését és rövid egy óra alatt végeztek valamennyivel.

Arad város — zálogház tulajdonos.

— Érdekes terv. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 28.

Hónapokkal ezelőtt jelentette az Aradi Közlöny, hogy az Aradi Ipar- és Népbank beszünteti zálogüzletét. A bank már nem is folytatja ezt az üzletágat, amely szerinte nem érdemli meg, hogy vesződjene vele s már csak a lebonyolítás munkálatait végzik a zálogházban. A városi tanács körében az az egészséges gondolat merült föl, hogy Arad városnak zálogházat kellene nyitni. Médunkban van közölni Varjassy Lajos polgármesternek az ügyről való véleményét: szerinte helyes volna a városi zálogház fölállítása, de csak ha nemes fémekből készült ékszereket forgalmazna az üzlet, a ruhaneműekkel annyi bajlódás van és oly kevés hasznot hajt az, hogy nem érdemes azokkal foglalkozni. A szegény népnek sincs szüksége arra, hogy ruhaneműket befogadó zálogház működjék, mert Aradon a segélyezési akció annyira kifejlődött, hogy a szegény nyomorgóknál is fölöslegessé válik a kis értékű ruhaneműjük elzalogosítása.

Tudomásunk szerint a Népbank rövid időn belül pozitív ajánlatot tesz a városnak beszünt zálogüzlete átvétele érdekében. A Népbanknak hatvanezer korona értékű páncélpincéje van, amelyet a zálogtárgyak befogadására építettek. Hajlandó volna átadni ezt és összes helyiségeit, vagy a megürült régi bankhelyiségeket. A város — úgy tudjuk — hajlandó is volna átvenni úgy a megfelelő helyiségeket, mint a megmaradt, illetve még le nem járt értékes zálogtárgyakat. A bank ezeket az ékszereket száznegyvenezer koronára értékeli. Hogy a város ad-e ennyit a zálogtárgyakért, azt még nem tudjuk. Ha a város átvénné azokat, akkor a sok tárggyal könnyebben megkezdhetné a zálogüzletet, illetve az esetleg hamarosan megtartandó árverésen könnyebben juthatna az üzlet folytatásához szükséges tőkéhez. Egyébként a városnak van is ilyen célra pénze. A közgyűlés még 1898-ban százezer forintot szavazott meg a törzsvagyonalapból a városi zálogház céljaira. Akkor úgy tervezték, hogy ötvenezer forintért épületet emelnek, a másik ötvenezerből pedig megkezdik az üzletet. Nem ismerjük az okait a terv meghiusulásának, amelyet most ismét föl fognak támasztani. Az az aggodalom, hogy esetleg köicsőnpénzből kellene megnyitni a zálogházat, nem alapos, mert a városnak vannak olyan kisebb-nagyobb tőkéi, amelyeket különböző pénzügyintézetekből bevonhatna és a nagyobb kamatozású zálogüzletbe fektethetne. Nem lehetetlen, hogy a terv a februári közgyűlésig teljesen megéri és be tudják vinni a februári közgyűlésbe is.

Psilander Budapesten.

— Naponta husz magyar szerelmes levelet. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 29.

Ma érkezett meg Budapestre a mozdírmák hősszerelmese, naiv leánykák titkos ideálja a nagy Psilander. A pályaudvaron a várótermek ajtajában egy sereg leány állt sorfalat. Ceruza és papír van mindegyiknek a kezében, legalább is autogrammért jöttek. Az egyik — szép barna kisasszony — három szál rózsát nyújtott Psilandernek, aki azonban tovább sietett rajongói mellett.

Mikor a pesti szállodások megtudták, hogy a mozi koronázatlan királya Pestre jön, majd valamennyien levelekkel invitálták a szállójukba. Volt, amelyik ingyen ajánlott fel négyszobás lakosztályt, csak hozzá szálljon Psilander. A moziszinész azonban — mint mondta — nem akar kirakat lenni és a Ritzbe szállt, hogy ne zavarhassák a nők. Pedig a nők itt is zavarni fogják.

Egyelőre azonban még csak az újságírók zavarták, akiknek így mondta el élete történetét.

Kisfizetésű kórista voltam Kopenhágában és nagyon rosszul ment a sorsom. A Nordisk-gyár akkori operatőrje — ma igazgatója — az utcán fogott meg és szerződötetett szerepenként öt dán koronáért. Én ötven koronát kértem és megkaptam ma 150.000 dán korona, azaz 201.000 magyar korona a fizetésem. Csak a Nordisknak szabad játszanom. Most is az ő engedelmükkel jöhettem el Kopenhágából. Nagyon vigyáznak rám. Azt sem engedik, hogy idegen ember lefotografáljon.

— Mik igazak a hírekből — kérdezték — hogy megszökött a feleségétől, válnak, újra nőszül, öngyűlölete meg akarta mérgezni magát és nyolc gyermekét?

— Kérem szépen — felelt Psilander — először is nem igaz, hogy nyolc gyermekem van. Egy sincs. A feleségemnek van egy kis leánya, de az még az első házasságából való. Nem igaz, hogy Edit megakarta magát mérgezni. Nem volt rá oka, közös megállapodással váltunk szét.

Elváltam feleségemtől, mert meguntam a nőket. Szomorú ez a kijelentés, de így van, nem változtathatok rajta. Boldog vagyok, ha menekülni tudok a nők elől. Borzalmas, hogy üldöznek. Kopenhágában mindig a városon kívül bujkálok az asszonyok elől. Külön titkár kellett szerződötetnem, aki elintézi a szerelmes leveleket. Százával kapom őket mindennap. Csak Magyarországból átlag husz szerelmes levelet kapok naponta. Majd mindegyik levélhez fénykép is van esatolva. Titkárom válaszol a levelekre, aztán elégeti a fényképeket. Csak a különösen szép hölgyekéit mutatja meg nekem. Ő beszél, hogyha el is utasít egy nőt, az még ír, háromszor, négyszer. A második levélre azonban már nem kap választ. A magyar Psilander imádó hölgyek azonban mégis remélnek. Hátna személyesen sikerül meghódítani a nagy nőgyűlölet, aki nyilatkozatából látszóan nagy pozör is...

GYÁSZROVAT.

Halálozások. Reier Zseni, özv. Reier Sámuelné leánya ma délelőtt meghalt. A 21 éves fiatal leány temetése csütörtökön délután egyegyed 3 kor lesz a Damjanich-utca 1. sz. házból. Schönfeld Jónás, az Aradi fűrészgárnak évtizedeken keresztül volt szorgalmas főasztviselője, tegnap Aradon meghalt. Temetése helnap délelőtt fél tizenegy órakor lesz a Radnai-ut 26. számú házból.

HIREK.

Aradi orvosok

a munkásbiztosítás reformja ellen.

(Értekezletre hívták a szövetség tagjait.)

Az Aradi Közlöny tudóstírójától.

Arad, a. u. r. 28.

Borsos Béla dr. vármegyei főorvos az aradi orvosszövetség elnöke és Hecht Arnold dr. kerületi orvos a szövetség titkára csütörtök délutánjára értekezletre hívták össze az aradi orvosokat, hogy a hirtelen összehívott sürgős értekezleten a szövetség tagjai foglalkozzanak az Országos Munkásbiztosító Pénztár tervezett reformjával.

A reform ügyében komoly tárgyalások folynak a kereskedelmi minisztériumban, ahol Harkányi János báró. kereskedelmi miniszter kívánságára a kérdés szakembereiből alakult nyolc tagú bizottság előtt kerül a reform alapvető kérdéseinek tárgyalására a sor. A tanácskozások még nem kezdődtek meg, de a reformról máris különböző hírek kerültek a közönség és az érdekeltek elé.

Beszélnék többek között arról is, hogy a reform a pénztárak eddigi orvosi rendjében is lényeges változásokat hoz és hogy ezek a változások nem lesznek előnyösek az orvosokra.

Az aradi pénztár orvosai közül többen értesültek az állítólag tervezett sérelmes intézkedésekről, és olyan súlyosnak találták a változásokat, hogy már most, jó előre szükségesnek tartják a határozott tiltakozást és állásfoglalást. Ezért kérték az értekezlet összehívását az aradi szövetség elnökétől. Az értekezleten beszéltek meg, hogy milyen hatással lehet a pénztári orvosok érdekeire a tervezett reform és hogyan adjanak kifejezést idejekorán az orvosok érdekeit sértő tervekkel szemben szolidaritásuknak.

A német trónörökös ujságírást tanul.

Távirati tudósítás.

Berlín, január 28.

A mióta a birodalom fővárosába tért vissza Frigyes Vilmos trónörökös, épen annyit beszéltet magáról, mint a mikor Danzigban volt. Am a mig ottan egy-egy mondásával vagy leveleivel országos kavargást okozott, Berlinben más irányú érdeklődést kelt a személye és a cselekedetei iránt.

Nemrég a záberni eseményekkel kapcsolatosan egészen tartalmas intervjut adott a Berliner Zeitung am Mittag számára, amely azután világszerte nagy feltűnést keltett. Ma azután a mint a császári palotából hirtelen kél, a trónörökös azt a kívánságát fejezte ki, hogy a legközelebbi napok egyikén meglátogat egy nagy berlini nyomdát és a tulajdon szemével meggyőződik az ujságcsinálás legapróbb részleteiről. Ugyancsak szándéka hosszabb időt tölteni valamelyik berlini szerkesztőségben, hogy a lap szellemi megalkotásának valamennyi titkával is megismerkedjék.

A berlini laptulajdonosok meglehetősen izgalommal várják, melyik ujságra terelődik a trónörökös figyelmé és melyik ujságot éri az a szerencse, hogy a birodalom jövődjé uralkodója meglátogassa és ezzel óriás ingyen reklámhoz juttassa az illető lapot.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. További hőemelkedés várható helyenkint csapadékkal. — Sürgönyprognózis: Enyhébb, sok helyütt csapadék.

— A kultuszminiszter Benczur Gyulánál. Budapestről jelentik: Benczur Gyulát, a jubiláló festőművészt Bajza-utcai műtermében ma meglátogatta Jankovich Béla kultuszminiszter, Klobelsberg Kunó államtitkár és Majovszky Pál miniszteri tanácsos kíséretében. A miniszter melegen üdvözölte a mestert születésének hetvenedik, művészi pályafutásának ötvenedik és festőiskolai igazgatóságának harmincadik évfordulóján. Benczur meghatottan mondott köszönetet, majd végig kalauzolta a minisztert műtermén s megmutatta neki készülőfélben levő műveit, melyeket a miniszter nagy érdeklődéssel tekintett meg. Azt is elmondta a mester a miniszternek, hogy megbízást kapott Tisza István gróf, Kóburg Fülöp herceg és Samrecsányi érsek portréjának megfestésére. Jankovich Béla ezután a Bajza utcai műteremiskolát látogatta meg, ahol Strobl Alajos fogadta és kalauzolta a minisztert és kíséretét.

— Az Aradi Központi Takarékpénztár részvénytársaság tegnap tartotta igazgató választmányi ülést Szabó Zoltán elnöke és az igazgatóság és választmány élénk érdeklődése mellett. Deutsch Károly intézeti vezérigazgató az ülés során előterjesztette az intézet elmúlt évi működéséről szóló mérleget, amely szerint a közismert pénzügyi nehézségek dacára az intézet tiszta nyeresége 81.000 korona 84 fillért, a tavalyi 4067 korona 69 fillért kitevő áthozattal együtt tehát 85.167 korona 53 fillért tesz ki, az üzleti eredmény az előző évihez képest 7115 korona 19 fillér emelkedést tüntet fel. Az előterjesztett mérleget a választmány örömmel vette tudomásul s hozzájárult az igazgatóság azon előterjesztéséhez is, hogy az osztalék újlag részvényenként 10 koronában állapíttassék meg s; az ezután még fennmaradó 11.459 korona 57 fillér nyereség pedig új számlán elővezetessék. Tárgyalta az igazgató-választmány még a közgyűlés tárgysorozataán szereplő egyéb kérdéseket is, nevezetesen az üresedésben lévő igazgatói, felügyelő bizottsági egy-egy hely és igazgató-választmányi 3 hely betöltését is és egyhangúlag elfogadta az igazgatóság indítványát, amelyhez képest a közgyűlésnek az iránt fog javaslat tételni, hogy az igazgatóságba Domány János, Domány József közismert bornagykereskedő cég birtagja, a felügyelő-bizottságba Mairovitz Emil nagyvállalkozó és az igazgató-választmányba Habereger György, Hermann Károly dr. és Weiler Rudolf urak választassanak meg. Miatán a választmány a közgyűlésnek február hó 8-ikában történt megállapítását tudomásul vette, Deutsch Károly vezérigazgató faradhatlan és eredményes működésének elismerésével az ülés befejezést nyert.

— A miniszterelnök a királynál. Budapestről jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök ma éjjel Bécsbe utazott és holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a királynál. Az audienca, melyet különben már a hét elején bejelentettek, valószínűleg a román megegyezéssel áll összefüggésben.

— A Máv. új elnökgazgatója. A hivatalos lap mai száma ad hírt a Máv. új elnökgazgatójának kinevezéséről. A hivatalos kézirat így szól: „A minisztertanács Tolnay Kornél okleveles mérnököt a magyar királyi államvasutak igazgatóságának elnökévé nevezte ki.”

— Francia hadititkok német kézben. Párisból jelentik: Párisban nagy konsternációt keltett az Echo de Parisnak Pétervárról kelt tudósítása, mely azt a szenzációt adja hírül, hogy a német Krup gyár megvásárolta az orosz Putilov-műveket. A putilov-művek állították elő francia tervek szerint és francia vezetők segítségével a francia tüzérség felszerelését. Az ágyúöntődt a Creusot művek mérnökei rendezték be és a francia ágyúk tervei szintén ott voltak a Putilov-művek birtokában. Ha ez a hír igaz, következményei beláthatatlanok.

— A horvát vasuti pragmatika. Budapestről jelentik: A képviselőház közlekedési és igazságügyi bizottsága ma este ülést tartott, melyen a vasuti szolgálati rendtartásról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Dobieczy Sándor a közlekedési- és Jakabffy Elemér az igazságügyi bizottsági előadója ismertették a javaslatot és hangsúlyozták beszédjükben, hogy a javaslat régi, áldatlan helyzetet van hivatva javítani, anélkül, hogy az bármily jogfeladással járna. Darvay Fülöp, Lengyel Zoltán, Söptéz Sándor és Kálmán Gusztáv szólaltak fel és ezekre a felszólalásokra Harkányi János báró, kereskedelemügyi miniszter válaszolt. A bizottságok általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot és áttért a részletes tárgyalásra, melynek során módosítások történtek. A két bizottság a javaslat harmincharmadik paragrafusáig jutott el és tanácskozását holnap délután folytatja.

— Sztájk az automobil-gyárban. A Marta gyár munkásai ma már hivatalosan is sztrájkolnak. Ennek hangsúlyozása azért szükséges, mert eddig azt hangoztatták, hogy a gyár zárta ki őket. Ma már bevallják, hogy minden, ami eddig történt, csak a sztrájk előkészítése volt. A sztrájkot a gyár vezetősége be is jelentette a rendőrségnek, a munkakönyveket elküldötte az ipartestülethez, ahol a munkások átvenetik. Ugyanott történik holnap a békítési eljárást, amelyet Bittner Róbert kapitány vezet. Ez azonban nem egyéb, mint formalitás, mert a munkások megmozdítottai és a gyár vezetősége ma körülbelül négy óráig tartó tárgyalás után eredményre nem jutottak. Abban történt megállapodás, hogy a munkások irásba foglalják újabb feltételeiket és azt, mint egy újabb kollektív szerződéstervezetet legközelebb keddig benyújtják Spitzer Henrik főmérnöknek, aki majd nyilatkozik, hogy elfogadja-e a további tárgyalások alapjául. A gyárban teljes munkaszünet van. Haltenberger Samu vezérigazgató, aki a tárgyalásokon résztvett, elutazott Aradra.

— Baj van a vidéki indexekkel. Budapestről jelentik: A budapesti királyi tudományegyetem jogi karának szolgálai tegnap óta forronganak, mert egyik melletkjövendelmi főforrásuktól az indexalaptástól elesetek. A szolgák ugyanis némi díjazásért aláírták a tanárokkal a vidéki jogászok indexeit. A dékáni hivatal rendeletére tegnap délben egy egyetemi tisztviselő egy szolga kíséretében végigjárta a jogi kar szolgáinak fülkeit. A fiókokat kinyitották és a bennük heverő aláíratásra szánt indexeket elkobozták. Körülbelül kétszáz indexeket szedtek össze. A dékáni hivatalnak ez az eljárása persze nagy konsternációt okozott, mert különösen azokat a hallgatókat sújtja, akiknek indexét most elkobozták. Ezek esetleg félvükét is elveszítetik. A szolgákat pedig fegyelmi vizsgálat fenyegeti.

— Doktorrá-avatás. Lukács István Arad városi tisztviselő ma kitűnő sikerrel tette le a jogtudományi doktori vizsgát a budapesti tudományegyetemen. Az új dr. juris promóciója a napokban lesz.

— Merénylő katona. Szegedről jelentik: A 46. gyalogezred legénysége tegnap Horgos község közelében menetelő gyakorlatot végzett és néhányan betértek az este Leitner István horgosi korosmájába. Itt a kellesténél többet ittak és belekötöttek Weber István kamarási földmivesbe. Midőn Weber a katonáknak ellen-szegült, egyikük szuronnal oldalba döfte. Az esetről a csendőrnöknek jelentést tettek, kik aktív katonákról lévén szó, nem avatkoztak a dologba. Ma reggel távirati jelentés ment Szegedre az ezredparancsnokhoz, ki az eljárást megindította.

— Aki nőket kér a minisztertől. Aki e sorokat írja, még nem volt miniszter (és nem is lesz miniszter) de ha miniszter lett volna, azokat a kérvényeket tartaná magános visszavonultságában a legérdekesebb olvasmányoknak, amelyeket vidékről kapott. Miket kívánnak a miniszterektől? ... Legutóbb olvashattuk, hogy egy kis leány arra kérte Sándor János belügyminisztert: ne adjon ki olyan rendeletet, amelyben kitaláná a gyermekeket a moziból. Egy bihari csizmadiamester azt kívánta, hogy a műhelyében megmaradt patkószegeket vegye meg. Egy aradi aviatikus segínyt kért tőle még meg nem konstruált repülőgépeinek fölépítésére. *Beöthy* Lászlótól még akkor is kértek, amikor már régen nem volt miniszter és nem akarták neki elhinni, hogy sok hónapja bucsut mondott a bársonyszéknek. De olyasmit, ami miatt *Z. O. borossebesi* iparos küldött alázatos instanciát, — talán még nem követeltek a király miniszterétől. Az előbb megnevezett iparos néhány hónappal ezelőtt kérvényt írt Sándor János belügyminiszterhez. A kérelmet ma felülről leküldötték Aradmegye alispánjához elintézés végett. A borossebesi iparos ugyanis azt a magányosabb óhaját fejezte ki, hogy a nagyméltóságú tekintetes miniszter ur küldjön neki nőket. Ahol ő lakik, ott a nőtlen emberek csak messziről gyönyörködhetnek az isten legszebb teremtményében s ő ebbe a messziről való szerelembe egészen belebetegszik... *Z. O.* lakásában hamarosan meg is jelenik valami előtte ismeretlen személy... A miniszter küldi: a hatósági orvos lesz...

— Méregkeverő cselédeány. *Kállay* Miksa aradi nyomdatulajdonos ma feljelentést tett a rendőrségen a nála szolgáló tizenöt éves cselédeány ellen mérgezési kísérlet miatt. *Kállay* tegnapi este sört hozatott a cselédeánnyal, s mikor éppen kis fia akart inni a sörből, észrevette, hogy valami rózsaszínű tárgyaeska uszkál az italban. Kivette a pohárból és szájába vette, de nagyon összeégette vele a nyelvét, mert mint kitudt, szublimátpasztilla volt a sörben. A cselédeány bevallotta, hogy ő tette az italba a szublimátot, de rossz szándékai szerinte nem voltak ezzel, csak ki akarta próbálni hatását a méregnek, melyet még *Kürtösön* szerzett, ahol egy orvosnál volt szolgálatban. A kis cselédeány felett a fiatalok bírársága fog ítélni.

— Megverték a toloncoló rendőrök. Ma toloncuton Aradra érkezett *Doblosan* Elek petrozsényi napszámos, akit illetőségi helyére, *Opécskára* kellett volna toloncolni. Minthogy Aradon látamoztatni kellett menetlevelét, a rendőrségre került a napszámos, akit két társával együtt toloncolták el *Petrozsényből*. *Doblosán*, akinek arcát és fejét több sebvel borítja, az aradi rendőrségen előadta, hogy egy petrozsényi rendőr ütlegelte és rugdalta, amiért vizet kért tőle. Gyomorhajban szenved s ezért folytonosan szomjas, de viz helyett a petrozsényi rendőr mindig gyomron rugdalta. Az aradi rendőrségen *Prohászka* László dr. ügyeletes orvos megvizsgálta a napszámost és konstatálta, hogy az általa előadottak tényleg megfelelnek a valóságnak. Az orvos intézkedésére holnap reggel a kórházba szállítják *Doblosánt*.

— Szabadulás az elmebaj gyanúja alól. Többször foglalkoztak az aradi lapok is *Fekete* László Olivér gyógyszerészegédek — egy volt aradmegyei orvos fiának — ügyével, aki különböző vidéki elmegyógyintézetekből, ahol megfigyelés alatt tartottak, leveleket küldött azért és azt hangoztatta, hogy ok nélkül tartják ápolás alatt. Sok fáradozás után végre kivívta igazát és január 27-én a belügyminiszterium rendeletére az előzetes orvosi vélemények alapján mint épelméjűt gyógyultan elbocsátották a *Dioszentmártonban* apolt gyógyszerészt. *Fekete* László Olivér most az aradi törvényeséknél gondnokság alóli felmentését, illetve a gondnokság megszüntetését kéri.

— Segély-pályázat. Az *Aradi Kereskedők Köre* öv. *Pollák* Józsefné alapítványából 75 korona segély fog egy szanatóriumi kezelésre szorult aradi kereskedelmi alkalmazottnak kiadni. A kérelemnek január 31-én délig adandók be a kör titkári irodájához.

— Titokzatos szerelmi dráma. *Budapest*-ről jelentik: Ma délután négy órakor négy revolverdörrenés zavarta meg a *Dugonics* utca 5. számú ház lakóinak csendjét. Öv. *Waldmann* Henrikné lakásából egy feldult férfi rohant ki és a kezében revolvért szorongatva kiáltotta:

— Aki hozzám mer nyulni, azt lövöm!

A házbeliek nem mertek hozzányulni és a fiatalember szabadon menekülhetett. Midőn a lakók bementek a lakásba, az özvegyasszonyt véresen fekvő találták. Azonnal telefonáltak a mentőknek, akik az eszméletlen nőt a *Rókusba* szállították. Kihallgatni nem lehetett, mivel magához térve sem tudott visszaemlékezni a történetekre. A rendőrség megindította a nyomozást a merénylő után, kire csakhamar ráta- láltak *Murcsik* Dániel fővárosi tűzoltó személyében, kit őrizet alá vettek. A golyó *Waldmanné* mellébe furódott és a *Rókusba* élet-hál közölt lebeg.

— Bölti tűz. Ma este nyolc óra után egy izgatott hang telefonon arról értesítette a rendőrséget, hogy az *Asztalos* Sándor-utcai *Csipek* áruház kigyulladt. *Moldován* Ödön ügyeletes rendőrhadnagy két rendőrrel kísietett a tűz színhelyére, ahol már ott találták a kivonult tűzoltó-ágot, amely az ottási munkálatokat már megkezdte. Felőrai munka után sikerült eloltani a tüzet, amely az üzletnek az utcai felőli részén levő álványait s az ott felhalmozott csipekárúkat hamvasztotta el. A tűznél megjelent az üzlet tulajdonosa. *Gerő* Samu is, aki hat-hétszáz koronára becsülte a kárát. A tűz keletkezésének okát még nem sikerült megállapítani. A rendőrség annyit megállapított, hogy az üzletet fél nyolc óra felé zárták be s keves- sel a záróra után vették észre a tüzet. Hogy ki jelentette elsőnek az áruház égését, azt nem lehetett kideríteni, minthogy telefonon történt a bejelentés s így az illető nem nevezte meg magát. A holnap megtartandó tűzvizsgálat fogja megállapítani, mi okozta a tűz keletkezését.

— Tulzsigoru ebzárlat. (Panaszos levél.) Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Tudvalevőleg egy előfordult vezetési eset következtében a főkapitány ur újlag folyó évi január hó 20-tól számított 40 napig tartó szájkosár zárlatot rendelt el. Azaz, hogy nem csak szájkosárral kell a kutyákat ellátni, hanem emellett porázon vezetendők, mert mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de poráz nélkül szabadon járnak, elhagynak és kiirtanak. Jól tudjuk, hogy nyáron, a mikor a gyanus kutya harapások gyakoriak voltak, hoztak a fenti szigorú zárlatot, de vajjon most telen, amikor a nagy hidegben még sétálni sem passzió, mi szükség van arra, hogy az ember a kutyát emellett, hogy azon szájkosár van, porázon is vezesse? Ez — amellett, hogy a nyári szigorú intézkedés maradványa, még azzal a kellemtelenséggel is jár, hogy az embernek lefagy a keze. Azt kérdem tisztelettel a tekintetes főkapitány urtól, nem e volna elegendő, ha a kutyák — miut éveken keresztül volt — a zárlat alatt csak szájkosárral lennének ellátva? Kiváló tisztelettel: Egy kutyabarát.

— Tábornok és szerkesztő. *Pétervárról* jelentik: *Kuropatkin* tábornok, aki orosz generalissimus volt az orosz-japán háborúban, párbajra hívta ki *Mencsikovot*, az ismert reakcionárius publicistát, a *Novoje Vremja* szerkesztőjét. A kihívásra *Mencsikov* egy tárcája adott okot, amelyben gyávának mondja a tábornokot. A szerkesztő visszautasította a kihívást azzal, hogy ő ellensége a párbajnak. Azonkívül bocsánatot is kért *Kuropatkin*től a *Novoje Vremja* hasábjain. Az ügyet azonban, mint az *Utro Rosszija* jelenti, nem lehet elintézettnak tekinteni. — *Kuropatkin* tábornok fontartotta kihívását és nem fogadta el *Mencsikov* bocsánatkérését. *Mencsikov*nak nem ez az első afférja, annak idején *Fock* tábornok és *Eberhardt* tengernagy is kihívta párbajra, de ő akkor sem fogadta el a kihívást.

— Jótékony adomány. *Steiner* Jakab 6 koronát és *Pollák* Vilmos 6 koronát küldött kiadóhivatalunkban, a „Boldogtalan anya” részére, amely összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— Leltár miatt mélyen leszállított árak *Fischer*-féle Nagy Áruházában, Arad Szabadság-tér 12. sz. alatt.

— Merénylet — paprikával. *Melló* Ferenc közművesegéd ma feljelentést tett a rendőrségen mostohatestvérének, *Ruttkay* Józsefnek a felesége ellen, mert az asszony a Hungaria kávéház előtt paprikát akart a szemébe szórni. *Ruttkay* József néhány nappal ezelőtt elment Aradról, s a közművesegéd azóta már többször érdeklődött a feleségénél, hova tűnt el az ura. Ez az érdeklődés ingerelte fel annyira az asszonyt, hogy ma paprikát akart a szemébe dobni. A merénylet azonban nem sikerült, mert *Melló*, mikor az asszony felemelte karját, leütötte azt, s így a paprika csak a nyakába szóródott, de a szemét nem sértette meg. A rendőrség a különös ügyben megindította az eljárást.

— Elveszett egy fekete hátú, fehér mellű, helyenként barna foltokkal tarkázott hosszúságú fejű, hosszú szőrű, kiválóan szép skót juhászkutya. Boxi névre hallgat. Becsületos megtalálójára illő jutalom ellenében hozza *Zimmermann* dr. kórházigazgató *Perényi*-utca 7. szám alatt levő lakására.

— Leltár előtt női táskák, bőröndök, pénztárcák, láncosóvek, pipere és díszműtárcák rendkívüli leszállított árban *Hegedüs Gyula* cégnél, Arad, *Andrássy*-tér 16.

— Amortizacionális kölcsönök jelfelvételére kész és építendő aradi házakra, földbirtokra előnyös feltételek mellett, ugyiszintén tisztviselői kölcsönök kaphatók *Szűcs F. Vilmos* által Arad, *Karolina*-utca 8. 585

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást egy eredeti *Kárpáti*-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti* János gyógyszer-tárában Arad, *Boros Beni*-tér. 14

— Üzletáthelyezés. *Fodor* és *Halász* férfi divatáru üzlete kibővitve a „Fehér Kereszt” szálloda épületébe költözött. 636

— Üzleti könyvek, u. m. strazsák, főkönyvek stb. legolcsóbban *Kerpelnél*. 291

TARKASÁGOK.

(Az utas.) Egy aradi előkelő ur mondták el ezt a vidám kis történetet: *Budapest*en a *Rákóczi*-uton vigan subant végig egy autotaxi. A körut keresztezésénél őrt álló lovasrendőrnek azonban nem tetszett a soffőr orra és rákiáltott:

— Lassabban hajts, te marha!

A taxi továbbgördült és hamarosan megállt egy háznál. A kiszálló utas — köpöcs, kövér ember — csendesesen megkérdezte:

— Mi baja volt magával a rendőrnek?

A soffőr elmondta a dolgot és az utas erre visszaült a taxiba.

— Menjünk vissza — parancsolta — A lovasrendőrnél álljon meg és mondja meg neki, hogy én — a maga utasa azt üzeni, hogy a rendőr a marha.

Az autókürt megszólalt, a motor puffogott és öt másodperc múlva a lóra ültetett nagyhadiszállás előtt volt a soffőr.

— Biztos ur, — szólt némi aggodalommal — itt ül a taxiban egy utas.

— No?

— Hát az utas azt üzeni, hogy maga a marha!

A rendőr elvörösödve rugtatott odébb a lovával, hogy betekintsön a taxi vakmerő utasára, a rendőri tekintély megsértőjére:

— Hogy merészel nekem ilyesmit üzeni — kiáltotta be haragosan a kocsi.

De azután egyszerre lecsendesedett és nagy nyelve szalutált:

— Parancsol a nagyságos képviselő ur!

A kocsiból — *Vásson* Vilmos, *Pant* hercegné királya tekintett ki...

(Mire jó a gombostű?) Feltűnt a mamának reggel, hogy hivatalba készülő leánya nagy gondal gombostűket szurkál a ruhájába. Egyet, tízet, két tucatot is.

— Hallod-e? Mit akarsz ezzel a sürgönytűvel?

— Jaj mamuskám autobuszom kell mentem a városházig és mindig telezseffel jár utasokkal a kocsit. Gondoskodom róla, hogy — az aggodalmának össze az utasok...

Málnási Mária-forrás

Legjobb nyálkaoldó és étvágyemelő gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Kapható mindenütt. Kutkezelőség Brassó. 2923

SPORT.

+ Műkorcsolyázó verseny Aradon. Hirt adtunk arról, hogy az Aradi Korcsolyázó Egyesület vasárnap délelőtt 10 órakor tartja ez évi versenyét. A verseny rendezősége most már teljesen összeállította a programot, mely szerint elődöntésre kerül két ifjúsági, két egyéni és egy páros verseny. Az ifjúsági versenynél a rendezőség nagy gondot fordít arra, hogy a kezdők és haladók külön-külön indulhassanak. A férfi és női egyes verseny lesz hivatalosan elődönteni, hogy ki a legjobb műkorcsolyázó Aradon, míg a páros verseny szépségei előre biztosítják a verseny sikerét. A nevezések — teljesen díjtalanul — leadhatók a műkorcsolya pálya pénztáránál, hol a versenyfeltételek is megtekinthetők.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tételek táblázat.

Budapest, január 28

Készáru.

Amerika egynyolcaddal olcsóbb. Kínaiat, vételkedv gyenge, 5 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1914. áprilisa	11 85—11 86	11 84—11 85
Buza 1914. májusra	11 86—11 87	11 85—11 86
Buza 1914. októberre	10 89—10 90	10 90—10 91
Rozs 1914. áprilisa	8 50—8 91	8 92—8 93
Rozs 19 4. októberre	8 53—8 54	8 50—8 51
Tengeri 1914. májusra	8 82—8 83	8 81—8 82
Zab 1914. áprilisa	7 86—7 87	7 84—7 85
Zab 1914. októberre	7 81—7 82	7 78—7 79

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (január 28.)

Osztrák hitel	884
Magyar hitel	842
4% koronajáradék	83 40
Osztrák-magyar államvasuti	725
Jelzálogbank	435 50
Lezámitolóbank	518 25
Hazai Bank	289
Magyar Bank	524 50
Kereskedelmi Bank	3803
Rimamurányi	642 25
Salgótarjáni	756 50
Köszti Vasut	618 25
Városi Villamos	827

Bécsi értéktőzsde (január 28.)

Osztrák hitel	685 50
Magyar hitel	841
Osztrák-magyar államv.	711 50
Déli vasut	102 25

A Temesvári Lloyd-társulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. jan. 28. Buza 75 kilogrammos 22.40—22.50 76 kilogrammos 22.60—22.70, 77 kilogrammos 22.80—22.90, 78 kilogrammos 23.00—23.10. Rozs (prima) 15.80—16.00, (közép) 15.30—15.40, Árpa (serfőző) —, (takarmány) 12.75—12.95, Zab (prima) 13.80—14.00, (közép) 11.60—12.00, Tengeri régi (magyar) —, új 12.10—12.20, (román) régi 12.40—12.60, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.60—4.80, (rózsás) 6.50—6.60.

Feladás szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1914. évi január 29-én:

C) Bérlet

C) Bérlet

Dr. Bedő Árpádné felléptével:

A cigánybáró.

Operette 3 felvonásban. Irta: Jókai Mór után Schnitzer Ignác. Fordították: Gerő K. és Radó A. Zenéjét szerzettte: Strauss János.

SZEMÉLYEK:

Zsupán	Polgár S.	Szaflí	Dr. Bedő Á.
Arzena	Hampel Ilona	Gróf Carneró	Győző Alfréd
Mirabella	Benkőné P.	Gábor diák	Barics Gyula
Bitokár, fia	Viág László	Pali, cigány	Szabó Lajos
Carinkay	Ocskay M.	Józsi, cigány	Herold E-té
Ozipra	Vágo Boris.	Mimia	Asztalos Mici

Kezdete este 7/8 órakor.

NYILTÉR.

A csukamájolaj hátrányai a Scott-féle emulsióban megvannak szüntetve.

Dacára annak, hogy a közönséges halolaj kiváló erősítő szer, használatát több oknál fogva nem lehet igénybe venni. A legtöbben úgy felneveltek, mint gyermekek gyakran nemcsak jogosult ellenszenvet éreznek a halolaj ize iránt, hanem gyakran nehéz megemészthetősége folytán nem bírja el gyomruk. Egész másként áll a dolog a Scott-féle halolaj-emulsióáál. Ugyanis az ezen szerben foglalt halolaj apró cseppekben van szétosztva, már szinte előre megemésztve, úgy hogy az emésztő szervek etem munkájától megvannak kímélve és úgy a halolaj mint a többi erősítő alkotórész könnyű szerrel szívódik fel a vérbe.

Hülés után, elerőtlenedésnél, nehéz fogzásnál, a lábadozás idején, gyenge csontalkatu gyermekeknel étvágytalanságnál és ehhez hasonló esetekben az évtizedek óta bevált Scott-féle emulsió kitűnő szolgálatot tesz.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne Ges. m. b. H. címére Wien, VII., akkor egy gyógyszer után próbásdagot küldünk.

Mély fájdalommal, a kegyetlen sors csapásától megtörve jelentjük, hogy a kedves és gyöngéden szerető gyermek, az önfeláldozó testvér és rokon

Reier Zsazsuska

f. évi január 27-én, este 7/10 órakor rövid szenvedés után élete tavaszán, 21-ik évében szeretettől elragadtatott.

Drága halottunk hűlt tetemeit f. hó 29-én d. u. 7/3 órakor a Damjanich-utca 1. számú házból az izr. sírkertbe kísérik örök nyugalomra.

Lehullt csillag nekünk örökre ragyogsz!

Arad, 1914. január 28.

Mayer Jakabné sz. Reier Etelka, Roth Izidorné szül. Reier Laura, Reier Margit, testvérel. öz. Reier Sámuelné, édesanyja. Roth Sándor, Roth Tibor, Roth Irma, unokatestvérei, Mayer Jakab, Roth Izidor, sógorai. 663

Az új „BERSON“

gummisarok előnyei!

Rendkívül tartós, kiválóan ruganyos, formája ideális. Bersonművek VII. 9247

Alapítva 1782

BACZEWSKI J. A. - LEMBERG
G.S. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

Baczewski
féle likörök

Kitűnő minőségek

mindenütt kapható

8403

Gulliver

A prima
kaucsuk
cipősarok

kaucsuk sarkok
királya

mindenütt kapható, mint mindenütt kapható.

9247

Figyelem! Weinberger János

elsőrangú cipőüzlete

ARAD, Andrassy-tér
a „Nagy csizmához“

megérkeztek a legelegánsabb cipőkülönlegességek urak, nők és gyermekek részére.

Egységes árak:

Urak részére 20-50 Nők részére 16-50

Dus választék halina vadász-cipő és csizmákba, hócipők, sárcipők és nemez reggeli, továbbá utcai, estélyi cipőkben.

Tangó-cipők 8 koronától 10 koronáig.

191

Ujjonnan kinevezett tartalékos honvéd tisztok figyelmébe!

Honvéd tiszti köpeny teljesen új, egy használt dolmány és nadrág felárban meg kapható. Magasabb telt fess-alakra készült, de más alakra is könnyen átalakítható az eladónál is. Ugyanott a leg-főbb polgári- és egyenruhák rendelés szerint olcsón készítenők.

Lakatos Mihály,

polgári és egyenruha szabó
József főherceg-ut 13., I. em.

Apró hirdetések.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

Csinos leány
megismerkedne uriemberrel, ki öt kisebb össeggel kíséretben. Jelige „G 19.” főposta. 648

OKTATÁS.

Házhoz járó
zongoratanítónót keresek. Cím a kiadóhivatalban. 660

Kereskedelmi szaktanfolyam.
Hasszinger-u. 5. Február 1-én új tanfolyamok veszik kezdetüket könyvelés, gépirás, gyorsírás, keresk. levelezés, számtan, helyes- és szépírásban. E yutes és külön oktatás. Nappali és esti tanfolyamok. Gyakorlati elsőrangú szakérők. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állásközvetítés. Az eddig végzett tanítványok 80%-a elhelyezést nyert. Beiratkozhatni minden nap. Hasszinger-u. 5. 651

Magántanulók

bármely osztályról felelősséggel felvétetnek mér. ékelt díjazás mellett. Az I. sz. fiu internátus Arad, Chorin Aron u. 1. 526

ALKALMAZÁST NYER.

Ist. va. lá. u.

fiatal segéd vegyeskereskedésbe felvétetnek Go dschmidt Hermann-cégnél Vizesd Torontálmegeye. 649

ÜZLETEK.

Jóforgalmu szatocüzlet
teljes felszereléssel igen jókában levő álványokkal, családi okok miatt sörögően eladó. Bővebbet Kávé és tea Behozatali üzletben Deák Ferenc-utca. 650

Aradon,

Radni-ut 18a. házszám alatt levő házam és kertszatuletem, jogokkal együtt, családi okok és bal-elet miatt, minden elfogadható áron azonnal eladó. 627

Szabadság-tér 1. sz.

alatti házban most Pichler Sándor p. p. kereskedő ur által bérben bírt nagy üzethelyiség, raktárhelyiségekkel együtt, folyó évi május hó 1-től kiadó. Ért. kez. néni Goldschmidt Sándornál Arad, Minorita-palota. 609

ALKALMAZÁST KERES.

Egy kiszolgált
számvivő tiszt irodai alkalmazást keres. Cím „Szerény javadalmasz” Arad poste restante. 647

LAKÁST KERESNEK.

A város belterületén
két szoba konyhából (lehetőleg fürdőszobából) álló lakást keresek; esetleg azonnal elfoglalandó. Ajánlatokat „Tiszta” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

KIADÓ LAKÁS.

Azonnal
vagy folyó évi május hó 1-én kiadó az Aradi- és csanádi egyesült vasutak József főherceg-ut 22. számú házában több lakás és egy nagy, sváraz üzlethelyiségnek alkalmas pinca.

Pölteberg Ernő. u.

14. szám alatt 3 és 4 szobás modern lakás május 1-re kiadó. 860

József főherceg-ut 18.

szám alatt a luteránus templom mellett 4 szobás irodának is alkalmas földszintes lakás azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél. 499

Egy

5, vagy egy 8 szobás lakás, minden kényelemmel berendezve teljesen tiszta azonnal kiadó. Ugyanott több raktárhelyiség is kiadó. Hasszinger-utca 5. 5766

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Koks

(pirszén) nagyban és kicsinyben legolcsóbban kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

2 db középszerű

kétfajta jegyzekrényt megvételre keres Kr. usz János mézszáros Arad-Szentmarton. 645

„A hadsereg”

képes folyóirat egyes füzetei példányonként ifj. Klein Mórnál megvásárolhatók. Egyes füzet ára 60 fillér. 660

Méz

5 kilogrammos bádóg posta-bődönben 7 kor. 20 fillér utánvét mellett bérmentve küld: Kiss Lajos Szentleányfalva (Aradmegye). 635

Téglaasztalok,

formák, tárgoncák, sz. ritó szinek, takaró deszkák, jutányos áron eladó. Danig Lajos fátelépén. Kossuth-utca végén. 604

Pormentes faszén

vasalásra kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Homok és kavics

rostálva bármely mennyiségben állandóan kapható házhoz szállítva Vulcu J. Maxim kotrógépvállalkozónál Arad, Fábán László-u. 5. Telefon 608. 4541

KÜLÖNFÉLE.

Tegnap este

8 1/2 óra tájban a Deák F. utcában a református templom felé elvesztett egy sötétkék selyem blúz fehér gallérral. Becsületes megtaláló illő jutalom ellenében átadhatja a Színházi versenyházban. 644

Ragályos gyermek-

betegségek ellen

legjobban megőrizhetjük gyermekeinket, ha azokat naponta többször Hydrogenium peroxidummal (H²O²) gargarizáljuk. Kitűnő desiniciens és desodoráns, miért is mint igen erőlyes fertőtlenítőt és rothadást gátlót, mely a száj kellemetlen bűzét megszünteti, a fogakat megerősíti, de főleg mint a kór okozó csirák elleneségét a legmelegebben ajánljuk. 500 gram ára 1 korona Földes Kelemen gyógyszerár. Hehs Vilmos gyógyszerár Arad. 1224

Legjobb porosz

fűtésén nagyban és kicsinyben kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Fucovesin

Tabl. fucovesin comp. Elbizás elleni gyógyszer. nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — A használati utasítással ellátott eredeti doboznak 8 korona 50 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerár a Szent Istvánhoz Aradon, Batthyány utca. Összes készítményeink Földes Kelemen gyógyszerárban is kaphatók. 5189

1912. V. 2109/10. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósg fenti számú végzése által Nagy Sándor aradi lakos végr hajtató javára 177 kor teke és járulékal erejeig erendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülvoglalt és 2830 koronára becsült különféle szobok és más egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatraak.

Ezen árverés Roseberg Hermann 860 kor. követelése és járul. erejeig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, a Baross parki kioszkban leendő eszközésére 1914. évi január hó 30. napjának délután 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatrai fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1914. évi január hó 14. napján.

Györffy Arnold
bírósgági végrehajtó.

662

Takszámoteres

Bér-autok

Telefonszám
816

2281

Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Valódi angol sport, vadász, valamint modern katonatiszti, vasutas és egyéb

sapkákat

ajánl:

Schäffer Henrik

Aradi Első Sapkakészítő vállalata

Arad, Andrassy-tér (Bing-ház).

Telefon 209. szám. 507

Mindenféle főfájást
5 perc alatt
megszüntet

egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél 4675

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszerárban
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

Legolcsóbb fabeszerezési forrás

a „Hunyadi” Motorfűrész Vállalat

Kossuth-utca 9. alatt. Telefon 658.
hol állandóan elsőrendű száraz és aprított fa kapható azonnali hazaszállítással olomzáros zsákokban **100 kilónként 3 vágásu 2 K 80 fillérért és 4 vágásu 3 kor** Ugyancsak elvállalunk saját motorgépeinkkel meghívásra leggyorsabb kiszolgálással **fafelfűrésztést és befavározást** vasutól legolcsóbb árban. **Úz ete vünk: szolid és figyelmes kiszolgálás.** 2891

Figyelem!

A Központi szálloda mellett van az Aradon eddig meg nem létezett világvárosiasan fényesen, minden kényelemmel berendezett elsőrendű uri borbély és fodrász üzlet. Hygienikus aegnator vízmelegítővel. Fejmosás melegzuhanynyal, villianszárlító arcgőzölés és villany masszírozás.

Kérjük a cégre Ügyelni!

Központi szálló mellett!

Központi szálló mellett!

Bodrozsán

uri borbély és fodrász

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota)

Alapították 1897. évben.

8061

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy rég érzett hiány pótlására több orvos ur kívánságára külföldi mintára a modern osecsemő diatetika minden követelményének megfelelő tejkonyhát rendeztem be, hol is állandó orvosi felügyelet alatt álló tuberculina nem reagáló tehát biztosan nem gümőköros tehenektől hygienikusan nyert tejből a különböző koru csecsemők constutiojának megfelelő gyermekejteféleségeket állítok elő.

Készülnek előzetes írásban közölt rendeletre osecsemő tejek a szükséges higitásokban osecsemőtejek zabdara (nyák) és zabliszt főzetekkel

Keller-féle maláta leves

Finkelstein Meyer-téle fehérje tej

A tejjéleségek sacharinnal édesítettek és kívánatra Soxhlet tápcukorral 1—5 % arányban kevertetnek s az összes féleségek sterilisáltatnak.

A tejeket 200 grammos üvegekben hozzuk forgalomba azok ára 10 és 20 fillér között váltakozik. Legkisebb rendelhető mennyiség 5 üveg, az üvegekért darabonként 10 fillér betét teendő; rendeléseket kérjük esti 7 óráig hozánk juttatni. Sürgős rendeléseket telefonon kérjük eszközölni.

1224

Antori FÖLDES KELEMEN
gyógyszertára, Arad.

MEGNYILT

623

a Központi csemege-
különlegességi üzlet

Arad, Atzél Péter-utca 1.
(Aradi Elő Takarékpénztár épület.)

Uj!

Uj!

Szénnagykereskedés.

Iroda: Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota)
Telefon 987. Telefon 987.

Szállít házhöz legkitünőbb minőségű elsőrendű

Porosz Salon fűtő kőszent

Porosz Salon fűtő kokszt

Porosz kovács kőszent

Bükkfa szent

a legjutányosabb árban. Figyelmes és pontos kiszámlálást előre is biztosítjuk. 501. Teljes tiszteltetl

Aradi Kőszén és Kokszt Forgalmi Vállalat.

29982—19. 3. kh. sz.

Hirdetmény.

Az eleven hasznos vadak s a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalomba hozatala és szállítása tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszterumnak 1910. évi mácius hó 14-én 86219. szám alatt kiadott rendeletét a következőkben teszem közhírré.

A hazai vadtenyésztés érdekében és a hasznos szárnyas vad tojásainak mindinkább elharspodzó jogosulatlan elszedésének meggátolása végett az 1879. XL. törvények 1. és 16. §-ai a apja i rende em: 1. Élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojás-át szállítani csak engedélyvel szabad. 2. Az engedélyt a m. kir. földművelési miniszter adja, akihez a kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője u ján kell benyújtani. A kérvény benyújtása alkalmával hatóságilag igazolandó, hogy folyamodó a vadászati jog tulajdonosa s így az élő hasznos vad befogására, vagy hasznos szárnyas vad tojásainak szedésére jogosult. Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles, hogy a vad befogást, tojás szedést a vadászat tulajdonosa nem tilalmazta. Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője szállítási igazolványt állít ki mely a szállítmányokkal együtt a vasuti, hajózási illetve postai felvételi hivatalnak átadandó. Ha élő hasznos vad vagy hasznos szárnyas vad tojása ilyen szállítási igazolvány nélkül, a vasuti, hajózási illetve postai felvételi hivatalnál továbbítás végett feladni szándékoznak, ily küldemények felvétele megtagadandó s ha mégis tévedésből ilyenek felvételtek, akkor azok visszatérőnek, a községi előjárásnak átadandók s erről a község illetékes első fokú rendőri hatósága azonnal, esetleg távirat útján is értesítendő. 3. Aki élő hasznos vadat vagy hasznos szárnyas vad tojásait az 1. pontban meghatározott engedély illetve igazolvány nélkül szállít, vagy azok jogosult megszerzését igazolni nem tudja, kihágást követ el, s a rendőri büntetőhatóságok által 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, s nemcsak az eljárási költségben, hanem a vad etelési és kezelési költségeiben is elmarasztalendő. 4. A lefoglalt vad és tojás, amennyiben a károsult vadászat tulajdonosnak személyazonossága a lefoglalás alkalmával kétségbevonhatatlannul kideríthető s hozzá távirati úton intézendő felszólításra 24 óra leforgása alatt beérkező válasza alapján rendelkezésére bocsátandó. Amennyiben a károsult személye, vagy jogosulatlanul megszerzett hasznos vad és hasznos szárnyas vad tojásainak származási helye meg nem állapítható a lefoglalt vad és tojások a lehető legrövidebb idő alatt még a kihágási ítélet hozatala előtt az eljárásra illetékes I. fokú rendőrhatalóság által elkobzandók és nyilvános árverésen eladandók. Az árverésen csak a vadászterület tulajdonosa, vagy bérlője, illetve ezeknek meghatalmazottjai vehetnek részt. A kihágást elkövető az árverésen részt nem vehet. Ha jogosult árverező nem jelentkezik a vad annak a községnek határában a melyben az lefoglaltatott kibocsátandó a tojások pedig tulajdonostalanul földművelésügyi m. kir. miniszterium rendelkezésére bocsátandók, ideértve a lefoglalt tojások ügyében a földművelésügyi miniszter rendelkezése távirati úton kerülendő. Az árverés szabályait az 1901. évi XX. tcv. 28. §-ában megjelölt célokra kell alkalmazni. Ha az árverés illetve az eleven vad etelési és kezelési költségei a kihágást elkövetőtől be nem hajthatók be, azok az árverésen befolyt összegből levőandók. 5. E rendelet az 1908. évi december hó 15-én 13532/1908. szám alatt kelt, a m. kir. belügy igazságügy miniszter akadémiai miniszterrel egyetértőleg kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezése mellett 1914. évi apr. 1-én lép életbe.

Greén,
főkapitány.

Az Andrássy-téren az első emeleten

irodának vagy dívatsalonnak alkalmas utcai lakás

február 1-re

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

Arad város mérnöki hivatala a kettős fűtőkályhák és füstcsövek használata által (50) ötven % fűtőanyag megtakarítást ért el!

Régi rendszerű kályhák olcsón és rövid idő alatt átalakíttatnak.

Kettős füstcsövek

- 1. szám kis szobára 5 korona.
- 2. " közép " 10 "
- 4. " nagy " 22 "

Füstcsövek raktáron és azonnal kaphatók

Hönlig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi u. 27.

M. kir. szabadalom b. 511

Patent.

TELEFON TELEFON
86. 86.

Elsőrendű fűtő.

Porosz kőszén (darabos)

Porosz kőszén (dió)

Porosz koks

Aprított tűzifa

Kötegen alágyújtó.

Elsőrendű vasaló és ipari

Faszén. 5723

Nagyban és kicsinyben legolcsóbban kapható

Weisz Dávid

cégnél. Telefon 86.

Arad, Kossuth-u. 62.

Hölgyek figyelmébe.

SALON DE COIFFURE

Arad, Zrinyi-utca 2. szám. (Báró Bohus-palota.) Telefon szám 981.

Gallik A., Székely B.

Külön női hajfestő és külön urfodrászterem már megnyit. — Ajánljuk speciális hajfestő szerünket ment mind a fémtartalomtól, tehát ártalmatlan szer. Hajmosás, ondulálás, modern és estélyi frizurák, továbbá hajmunkák, transformatiók, bandoux, chignon. Hajfonatok a legizlésebb kivitelben és szolid árakban készülnek. 4174

Képkeretezéseket

legizlésebb kivitelben dus választéku mintákból legjutányosabban vállal

Varga Sándor

modern képkereztető üzlete

Arad, Forray- és Tökölj-tér sarok.

Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy Salozna. k. a. ott ezalott Bolezniféle cipő-üzletbe a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett készítenek férfi-, női- és gyermek-cipőket.

Cipők nagyraktára

Kossuth-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyemben készült férfi-, női- és gyermek-cipők kivételes olcsó árban, jó minőségben, rövid kiszolgálás mellett vásárolhatók 4683

Tisztelettel:

Czernóczky Mihály

ur- és női-cipész.

Szalkai Arminné

hímző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13.

(A főpostával szemben.)

Női-, férfi- és gyermek kelenyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készítenek. 4681

Színes és fehér hímzések, ugyancsak fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Uri leányok a fehérnemű varrás, hímzés és szabás tanítására felvétetnek.

Intézeti és kórházi fehérneműek versenyképes árban készülnek.

Hímző és fehérneművarró leányok fizetés-sel felvétetnek.

A legkedveltebb arcápoló szerek

Rozsnyay Szerail arckenőcse és Rozsnyay Szerail krémje ::

A legszebb asszonyok és leányok használják

Szeplőt, mitessert, májfoltot és egyéb börtisztatlanságot rövid időn eltüntet. De mint bőr ápolószer felülmulthatatlan, különösen tavasszal, mikor az arcot az időjárás ellen meg kell védeni. 1845

Nagy tégely 1 kor. 40 fill., kis tégely 70 fillér. 1 tégely krém 1 kor. Hozzá való szappan 70 fill.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 70 fillér.

Ha tyúkszeme van és gyötéri nagy kín,

A legjobb gyógyszer az Anagallin.

Ára utasítással 70 fillér.

A mértéktelen dohányszívás-szenvedély legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb el-lenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Egészséges és izmos lesz, Ha „Doré-sósorszesz“-t vesz,

Mert csak egyedül jót tesz A valódi „Doré Sósorszesz“

Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10. f és 2 kor. 20 f. Próbáüveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ. (A megyeházzal szemben.)

Ha jó és száraz fát

akar vásárolni, úgy keresse fel bizalommal

Susa Lajosné

vegyeskereskedést
Tököly-tér Katalin-
fürdő épületben, ahol ha-
szállítással teljes mér-
tékben 100 Klg. első-
rendű bükkfa 3 vágásu
csak ... .. K. 2.80
4 vágásu rövid K. 3.—
Kötő szagmentes-
faszén csomagja 11 fill.
Rendelések aznap elkül-
detnek. Postai egészsé-
ges teljes tej literje
hához szállítva 24 fill.
Kötő különböző finom
theák dekája 16 fillér.

Telefon 1003. szám.

28/1914.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter az 192655-1918. sz. rendeletével felhívja mindazon emberbaráti intézményeket, amelyek a szegény öregek és gyámoltalanok segélyezésével foglalkoznak, hogy amennyiben a „Bibíthi és Legendi Horváth Pálné, szül. Ducrecz Karolin által létesített alapítvány kamataira igényt tarthatnak, erre vonatkozó kérelmüket 1914. január hó 31-ig a m. kir. belügyminiszteriumhoz adják be. A miniszteri rendeletben foglaltakat az érdekeltek a városi kiadóhivatalban megtekinthetik. A városi tanács.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-
tösdében.

327—1914. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvény-
hatóságánál megüresedett és a
VIII. fizetési osztályba beosztott,
évi 8600 kezdő fizetés 1040 kor-
lakbér és 240 kor. ruhaátalányal
javadalmazott rendőrkapitányi ál-
lásra pályázatot hirdetek. Felhí-
vom mindazokat akik az ellátást
elnyerni óhajják képesítéseket
igazoló okmányokkal és nem a
törvényhatóság szolgálatában levők
egészségi állapotukat igazoló tisztí
orvosi bizonyítványokkal felszerelt
pályázati kérvényeiket Méltóságos
báró Urbán Iván főispán urhoz
címezve hivatalomba fele év
február hó 7-én déli 12 óráig nyu-
sák be.

Az állás főispáni kinevezés ut-
ján fog betöltetni.

Arad, 1914. január 22-én.

Varjassy
polgármester.

Szabó Albert

Ü. Cs. Kir. Fensége József Főherceg udvari
szállítója

ARAD,

Andrássy-tér 16. szám.

Városi és megyei telefon 239.

Nikotinmentes

Dohány-, szivar-, szivarka-
neműek és különlegességek
egyedüli elárúsító helye.

Menyasszonyi kelengyékhez
konyhaberendezés és ház-
tartási cikkek nagy raktára.

Művészeti kivitelű, valódi már-
vány-, bronz-, China-ezüst
és más kivitelű disztárgyak.

Legnagyobb raktár kül- és
belföldi porcellán- és üveg-
készletben.

Legújabb kivitelű villany-, lég-
szesz csillárok petroleum
lámpák a legnagyobb vá-
lasztékban.

Wolfram- és gázgölk legjobb
minőségben.

Épületüvegezés és képkere-
tezés.

Uj, modern, 12 évig adómentes
évi 8400 koronát jövedelmező

bérház

nagy telekkel Arad belváros
legforgalmasabb utcájában,
kedvező feltételek mellett

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Kökényessy Gyula

Arad, Szabadság-tér 9.

Tüzifa

vaggononkint megrendelhető
legjutányosabb árban Körös-
völgyi pálinkaraktárhoál

Arad, Andrássy-tér 5. szám

Lloyd-palota.

Ugyanott szilva-, törköly- és
seprűpálinka, rum és likör kü-
lönlegességek kaphatók. 509

31087—1918. kb.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszettségi eset
következtében elrendelem, hogy
Arad város területén lévő összes
kutya folyó évi január hó 20-tól
számitott 40 napig állandóan kötve
tartassanak vagy pedig harapás
elleni oltós szájkosárral ellátva
pórázon vezettessenek.

Figyelemztetem a közönséget,
hogy mintán az állategészségügy-
ről szóló 1888. évi VII. t. c. veg-
rehatása tárgyában a nagyméltó-
ságú m. kir. földművelési minisz-
terium által 40.000—1888. sz. alatt
kiadott rendelet 188. §-a szerint
ezen rendelet érvényének tartama
alatt mindazon kutya, amelyek
szájkosár nélkül vagy szájkosár-
ral, de pórás nélkül szabadon jár-
nak, a pecérek által elfogatnak
és elfogatásuk után azonnal ki-
fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint
I-ső fokú állategészségügyi ható-
ságtól.

Aradon, 1914. évi január hó
20-án.

Greén Nándor
főkapitány.

Kalmár József

villanyüzemelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

Költőrhűdők figyelmébe:

Villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csanók- és telefon be-
rendezéseket a minden a szak-
munka vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktárban tart:

Villanyos csillárok, villanyos fő-
szedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram-
lámpákat és mindennemű villa-
cikkeket. 481

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

24-ik rendes közgyűlését

1914 évi február hó 14-ik napján d. u. 5 órakor
Aradon, saját székházában fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1913. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Elnök, 10 igazgatósági tag, 25 választmányi tag választása.
4. Esetleges indítványok.

Ezen közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézeteinél Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt letételt.

Aradon, 1914. január 28-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívás.

Az „Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság”

t. részvényeseit a folyó évi február hó 8-án délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében (Andrássy-tér 17. sz. I. emelet) tartandó

VII. évi rendes közgyűlésére

ezenel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése valamint az 1913. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság egy tagjának megválasztása két évre.
4. A felügyelő bizottság egy tagjának megválasztása két évre.
5. Az igazgató-választmány három tagjának megválasztása két évre.
6. A felügyelő-bizottság 1914. évi díjazásának megállapítása.
7. Az igazgatóságnak adandó felhatalmazás a cégbíróság által netalan kívánt alapszabály módosításnak saját hatáskörében történő közlése és ezeknek bejelentése iránt.
8. Esetleges indítványok.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat érvényesíteni óhajtják, felkéretnek, hogy az alapszabályok 18. §-a értelmében részvényeiket f. évi február hó 7-én délelőtt 12 óráig az intézet pénztáránál elismervény ellenében letenni sziveskedjenek.

Arad, 1914. évi január hó 12-én.

Az igazgatóság.

ARADI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Vagyon. Mérleg-számla 1913. évről. Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztárkészlet			215113	83	Részvénytőke			1000000	—
Váltótárca			3128966	01	Tartalékalap			1477107	
Ingtalan kölcsönök			201509	—	Nyugdíjalap			734578	
Törlesztéses jelzálogkölcsönök...			1054186	80	Betétek:				
Előlegek értékpapírokra			5140	—	takarékpénztári könyvecskékre	1575858	02		
Folyószámlai előlegek érték-					chèque számlára	8532270		1661180	72
papírokra... ..			416449	—	Visszleszámított váltók			1440222	98
Tulajdon értékpapírok:					Engedményezett törlesztéses jel-				
52000 K n. é. 4%-os magy. kor-	41600	—			zálog-kölcsön			1038446	77
jaradék à 80 K					Hitelezők			95747	81
350 drb 200 K n. é. Arad-osa-	59500	—			Fel nem vett osztalékok			500	—
nádi egyesült vasutak törzs-					Hátralékos tőkekamatadó			4244	91
ré-zvény à 170 K					Előre felvett kamatok			38872	87
60 drb 500 K n. é. „Hungária“	30000	—			Egyenleg mint nyereség			85167	53
pamutáru gyár r.-t. rész-									
vény à 500 K									
Különféle értékpapírok és	1917	—							
sorsjegyek									
	138017	—							
Függő kamatok	3673	33	136690	33					
Tulajdon ingatlanok:									
Boros Béni-téri 18—19. sz.	80000	—							
házak									
Egyéb ingatlanok	8900	—	88900	—					
Más pénzintézeteknél elhelyezett									
tőkék... ..			81113	14					
Adósok... ..			33914	29					
Leltár	15219	72							
Leírás	2219	72	13000	—					
Előre fizetett és hátralékos ka-									
matok			11517	54					
			5386499	94				5386499	94

Arad, 1913. évi december hó 31-én.

Deutsch Károly, s. k.
vezérigazgató.Greiner Károly, s. k.
titkár és cégvezető.Thuránszky Miklós, s. k.
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Szabó Zoltán, s. k.
alnök.

Dr. Borsos Béla, s. k.

Csánk Lajos, s. k.

Darányi János, s. k.

Hehs Vilmos, s. k.

Pováxsay Soma, s. k.

Dr. Singer János, s. k.

Szántay Lajos, s. k.

Verbos Nándor, s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Nachtnébel Gyula, s. k.
elnök.

Haberéger György, s. k.

Dr. Jegessy Károly, s. k.

Tabakovits Emil, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése

Tisztelt közgyűlés!

Megtisztelő megbízásuk folytán a kereskedelmi törvény és a társasági alapszabályoknak megfelelőleg a társaság ügyvezetését az egész éven át éber figyelemmel kísérvén, tisztelettel jelentjük, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában a legszigorubb rendet és szabatosságot tapasztaltuk.

Az 1913. évi zármérleget részletesen megvizsgálván,

azt minden tételében helyesen felállítva és az üzleti könyvekkel egybehangzónak találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak beterjesztett jelentésében 85.167.53 kor. tiszta nyereség hovaforrditása iránti javaslatát.

Végül kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az igazgatóságot, valamint minket az 1913-ik üzletévre vonatkozó számadási kötelezettség alól felmenteni méltóztassanak.

Kelt Aradon, 1914. évi január hó 12-én.

A felügyelő-bizottság:

Nachtnébel Gyula, s. k.
elnök.

Haberéger György, s. k.

Dr. Jegessy Károly, s. k.

Tabakovits Emil, s. k.